

REIŠKŠMINGAS DARBAS LIETUVIŲ KALBOS MOKSLUI

Amerikiečio profesoriaus dėmesys liuanistikai

THE WOLFENBUETTEL LITHUANIAN POSTILE Manuscript of the Year 1573, with a General Introduction. Edited by Gordon B. Ford, Jr. Vol. I. Louisville, Ky., Pyramid Press, 1965. 100 laktų.

P. JONIKAS

Todėl G. B. Fordo pradėtasis darbas labai palengvins šio rankraščio tyrinėjimus ir tuo būdu prisidės prie lietuvių kalbos, jos istorijos bei istorinės gramatikos pažangos.

Prof. Gordonas B. Fordas, kuris Northwestern universitete (Evanston, Ill.) dėsto baltų bei lietuvių filologijos dalykus, ėmėsi reikšmingo darbo lietuvių kalbos istorijai bei filologijai. Jis pradėjo skelbti 1573 metų lietuvišką rankraštį, vadinamąjį Wolfenbuettelio postilę (t. y. evangelijų turinio atpasakojimą pamokslų forma), taip pavadinimą nuo vietovės, kur rankraštis saugojamas — Wolfenbuettelio miesto, esančio netoli Braunschweigo, Žemutinėje Saksonijoje (Vokietijoje). Rankraštis leidžiamas fotokopijos (faksimilės) būdu, pasinaudojus iš Wolfenbuettelio Hercogo Augusto bibliotekos gautu mikrofilmu. Šio rankraščio (originalo), susidedančio iš dviejų dalių, yra 301 didelis (folio) laktas (arba 602 psl.), kurių 3 laktai tušti. G. B. Fordo tuo tarpu išleistas I tomas (100 laktų). Jis šio rankraščio fotokopijos prakalboje sakosi, jog vėliau būsimi išleisti ir spausdinta viso rankraščio perraša (transkripcija).

Šis postilės rankraštis 1898 m. buvo užtiktas Wolfenbuettelio bibliotekoje čekagiečio prof. Schmidt - Wartenbergo, kuris, po savo kalbinių studijų grįždamas iš Lietuvos, apsilankė Wolfenbuettelėje. Tiesa, rankraštis bibliografams buvo jau ir anksčiau žinomas, bet kalbininkai nebuvo atkreipę į jį dėmesio. Klaipėdietis Vilius Gaigalaitis (1870—1945) tą rankraštį kalbiniu požiūriu aprašė savo disertacijoje "Die Wolfenbuetteler litauische Postillhandschrift aus dem Jahre 1573" (išsp. "Mitteilungen der litauischen literarischen Gesellschaft" V tome).

Bet Gaigalaičio studija, juoba parašyta prieš pusšimtį metų, žinoma, negalėjo (ir nesistengė) išspręsti visų kalbos klausimų, kuriuos iškelia šis rankraštis. O tolimesnį rankraščio tyrinėjimą sunkino praktiškai maža kam teprieinamas pasinaudojimas rankraščio originalu.

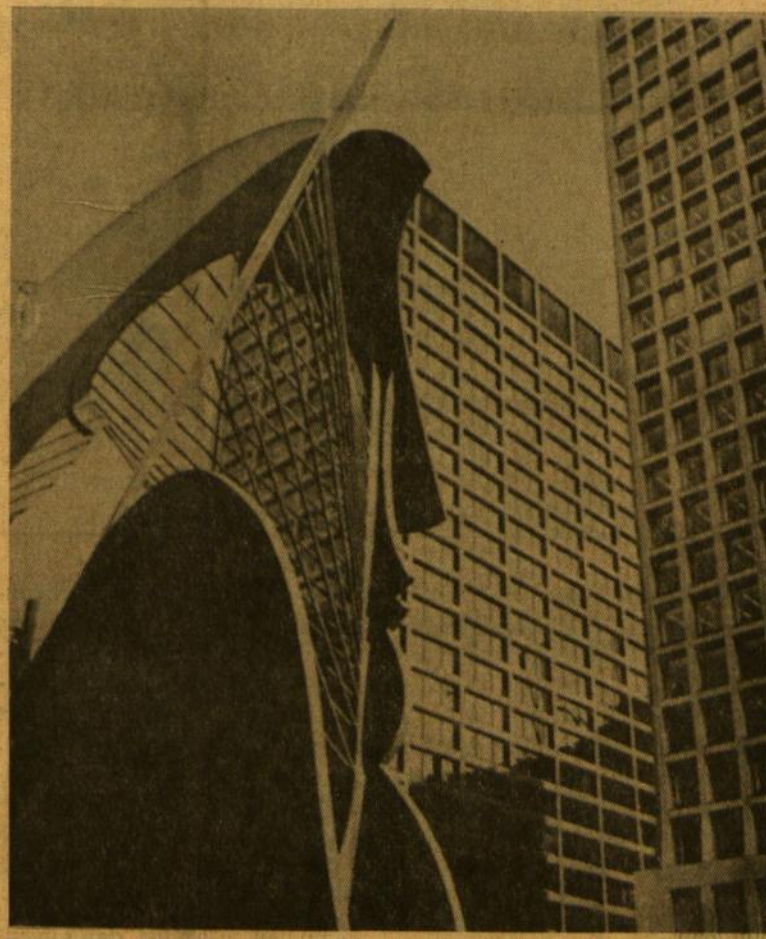
O tebespreštų klausimų šis rankraštis pateikia ne vieną. Tuo būdu pvz. nėra paaiškėjęs rankraščio autorius (ar keli), iš dalies vertės postilę iš lotynų bei vokiečių kalbų, iš dalies kai ką ir pats pridėjęs. Kai kurie tyrinėtojai, jų tarpe ir vokiečių kalbininkas E. Hermannas (1896—1950), linkę manyti, kad gal Augustinas Jomantas (miręs 1576 m.) bus buvęs šios postilės vertėjas; bet jie nėra to savo teiginio įtikinamai pagrindę. Ir postilės tarmės klausimas tebėra neišspręstas. Lietuvių kalbos tarmėtyrai padarius gerą pažangą nuo Gaigalaičio disertacijos pasirodymo laiko, o taip pat ėmus tyrinėti ir lietuvių bendrinės rašomosios kalbos raidą, atsiranda daug geresnio pagrindo ir šiam klausimui išspręsti. Sakysim, rankraščio tarminiai mišiniai bus turėjusi įtakos besikuriant lietuvių bendrinė rašomoji kalba, kurios pastangos žymu jau maždaug prieš 30 metų prieš šio rankraščio pasirodymą išleistame Martyno Mažvydo katekizme (1547 m.).

Wolfebuettelio postilę, reliatyviai s'ambus veikalas, duoda medžiagos nagrinėti ir eilei kitų lietuvių kalbos istorijos bei filologijos klausimų. Linkėtina, kad redaktorius leidėjas, kiek turėdamas atspėjamo laiko, savo užsimojimus, ypač fotokopijos skelbimą, greičiau baigtų; tuo tarpu, kiek šias

eilutes rašančiam yra žinoma, tėra išėjęs tas I tomas (o dar turi būti du tomai). Žinoma, praktiškai labai svarbus bus ir G. G. Fordo pažadėtasis šio rankraščio spausdintas perrašas, nes šia p ne visiems lengva skaityti XVI a. rašyenos rankraštinių tekstų.

Ta pačia proga pažymėtina, kad jau nebe pirmas kartas, kai G. B. Fordas pasirodo su lietuvių raštijos paminklų leidimu. Jis yra paskelbęs ir 1579 metais Karaliaučiuje išspausdinto Balramiejaus Vileto (mirusio 1587 m.) katekizmo fotokopiją (The Lithuanian Catechism of Balramiejus Vileto, 1579. Ed. by Gordon B. Ford, Jr. Louisville, Ky., Pyramid Press, 1964).

Prof. Gordonas B. Fordas šiuo savo darbu nusipelnė lietuvių, o ypač tų, kuriems rūpi lietuvių kalbos istorijos ir filologijos tyrinėjimas, padėką.



Pablo Picasso skulptūros detalė, kurioje atpažįstamas moterų veido profilis. Skulptūra pastatyta Chicagoje, "Civic Center" aikštėje.

Chicago Picasso

Miestą garsinanti milžiniškoji plieno skulptūra

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Neseniai praėjusi rugpiučio 15 Chicagoje buvo tarptautinės kultūros diena. Šią dieną Chicago gyventojams ir visam pasauliui buvo čia atidengta skulptūra, kuri pajėgė išjudinti visus šio miesto pliečius. Ir, tur būt, viename mieste ir nė vienas meno kūrinys nebuvo taip triukšmingai ir kartu iškilmingai pasitiktas, kaip Pablo Picasso skulptūra, įrengta Civic Center aikštėje tarp Randolph ir Washington, Clark ir Dearborn gatvių. Šios skulptūros atidengimas

buvo tikrai iškilmingas. Chicago simfoniniam orkestrui atlikus Beethoveno Penktąją simfoniją ir Gerchvino "An American in Paris", Gwendolyn Brooks, Pulitzerio premijos poetė laureatė, perskaičius specialiai šioms iškilmėms parašytą eilėraštį, Chicago miesto burmistras Richard Daley nukirpo uždangą laikantį kaspina.

Pavasarij, laikraščiuose rašančiam apie skulptūros autorių bei pačios skulptūros projekta, net pačioje miesto valdyboje kilo nepasitenkinimas ir net pasipriešinimas prieš šį meno kūrinį. Net tokie miesto valdybos vyrai, kaip burmistro padėjėjas Jack Reilly ir aldermanas John J. Hoellen viešai visokias būdais grasino burmistrui Daley, pažadėdami tokią skulptūrą išsiųsti atgal į Prancūziją. Bet, atrodo, niekas į tai rimtai nežiūrėjo. Mūsų laimei, burmistro buvo paskutinis žodis, ir tuo užsibaigė visi ginčai. Aldermanas Hoellen dar siūlė pastatyti vieno beisbolo žaidėjo statulą. Tačiau burmistras Daley prieš visas paundas atsilaikė. Didelis bravo burmistrui Daley už tokią stiprią valią!

Chicago Civic Center buvo atidėjęs sumą pinigų kokiam nors paminklui pastatyti. P pinigų suma, atrodo, nebuvo labai didelė, todėl nieko prašmatnaus už tą sumą nebūtų įstengta nuvirkti. Be to, atsirado tam tikrų prižasčių šiam projektui uždelsti. Pirmą, išleisti žmonių pinigų tokiam nereikalingam daiktui kaip skulptūrai būtų "nuodėmė", antra, šių laikų menas yra modernus, tuojau pat sukeliąs ginčus ir nesutarimus, ir trečia, nepaogę pirkti ką nors iš svetimtaučio, reikia ieškoti savo amerikiečio, o gal net ir čekagiečio menininko.

Staiga, netikėtai visas šias

miesto problemas išsprendė vienas būdingiausių 20-tojo amžiaus menininkų, ispanų dailininkas, grafikas ir skulptorius Pablo Picasso (gimęs 1881 m.), atėidamas su savo dovana — skulptūra.

Nors Picasso niekada nebuvo Chicagoje, bet, kaip jis pats pasisakė, iš tolo nuolat domėjosi Chicago, jausdamas simpatijas šiam miestui. Tik iš nuotraukų susipažinęs su Civic Center metalo ir stiklo pastatu bei jo aikšte, Picasso labai vykusiai pritaikė savo skulptūrą prie visos aplinkos, industriją suderindamas su menu. Skulptūra yra pagaminta plieno liejykloje iš to paties šviesiai oranžinio metalo, kaip ir Civic Centre, kuris, laikui bėgant, pasidarys toks pat tamsiai rudas, kaip ir 31 aukšto pastatas. Ši 50 pėdų aukščio skulptūra labai puikiai derinasi prie pastato. Abu jie vienas kitą papildo. Ir vienas kitą atitinkami, išgauna malonų bendro tęstinumo įspūdį. Rodos,

Kertinė Paraštė

NE VIEN TIK IŠEIVIŲ BENDRUOMENĖS, BET IR TAUTOS MASTU

Stebint čionykštį mūsų kultūrinį brudėjimą, besireiškiantį tiek menuose, tiek literatūroje, muzikoje bei moksloose, kai kuriais atvejais tenka ne vien tik džiaugtis, bet ir susimąstyti. Susimąstyti ir dėl kultūrinės vertybės kuriančiųjų pasiekto rezultato, o taipgi ir dėl mūsų visuomenės jiems taikomų kriterijų bei kultūrinį gyvenimą inspirojančių paskatų.

Visais šiais trimis atvejais pavojų pasimesti jau yra apšėdai. Gelbėdamiesi iš išėiviško kultūrinio gyvenimo neprieklių, savo dvasioje mes linkę net ir menkesnį kūrybinį rezultatą gerokai perdėti, matuoti jį ne pasaulinės, ne visos lietuvių tautos kultūrinės eigos laimėtais mastais, o tik išėiviškos bendruomenės nusikaltais savaig "inčiais" ir "svarais".

Šitoką situaciją pasekant, tenka baimintis per dideliu mūsų kultūrinio gyvenimo susitėpėjimu tik savoje išėiviškoje bendruomenėje, kai džiaugiamasi ir didžiuojamasi kultūrinio lygiu, seniai pasiektu ar net pralenktu lietuviškoje dirvoje jau prieš pusšimtį metų kurtų pačioje Lietuvoje.

Išėiviško kultūrinio vyksmo siaurėjimui kartais mūsuose tikriausiai nesąmoningai talkina net geraširdžiai mecenatai ir piniginiai fondai, dažnai nemažas sumas išbarstydami šimtinėms į visas puses, vis galėdami ir nesiryždami tūkstantinėmis stuktelti to ar kito reikalo, turinio išliekančios vertės ne tik išėiviškuoju, bet ir visos tautos kultūrinio mastu.

Pasitaiko vėl, kad, žiūrėk, kurį laiką visas mūsų dėmesys nukrypsta tik į vieną kurį sek-

torių, lyg jis būtų pats svarbiausias, lyg mūsų čia buvimo prasmė realizuotųsi tik jame. Tada vienais kuriais metais imama visur pabrėžtinai rašyti, sakysim, tik apie liuanistinio švietimo problemas, išėiviškų šaltiniai rūpinasi ypač sąsiuvinį, konspektų, vadovėlių leidimu ir kt. Pastangos sveikintinos ir užgirtinos! Tačiau nereikėtų pamiršti, kad panašūs rūpesčiai čionai nėra naujiena. Ir senojoje išėivių kartoje buvo švietimu rūpinamasi. Daug buvo išėivai ir įvairių liuanistikos vadovėlių. Gilią vagą šioje dirvoje čia išvairė seserys kazimierietės. Tuštumos šiame sektoriuje ir anais laikais čia nebuvo. O tuštumą pamatome tada, kai imame ieškoti anų dešimtmečių išliekančio kūrybinio indėlio bendrajame lietuvių tautos kultūrinio aruodo lygyje.

Šiais pokario dešimtmečiais svetimojoje dar vis įstengėme ne vienu kūrybos rezultatu prilygti aplamai lietuvių tautos pasiektajam aukščiui, o kai kuriais atvejais net jį pranokti, papildyti dar lig šiol neturėtuju lobiu. Šitai ir būtų svarbiausia, siekiant lietuvių tautos pėdsakų amžinumo bendrajame visos žmonijos kultūrinės raidos kelyje.

Tad nepasitenkinti mūsų kultūrinio gyvastingumo plazdėjimu tik išėiviškos bendruomenės šiltadarzyje, bet stengtis užgelėti net aukščiau visoje tautoje pasiekto rezultato turėtų būti čionykščio mūsų ryžto kryptis, ypač šiais lietuvių kultūros kongreso metais, turint prieš akis dabartį ir smakstant gaires ateičiai.

K. br.

jiedu vienas kitam ir priklausau, nes skulptūra juk ir turi derintis prie savo aplinkos, kitaip ji jausis lyg svečiuose, o ne nuosavuos namuos. Kaip visa Civic Center aikštė, susidedanti iš metalo, stiklo ir akmens, praeiviui

kel'a šaltą nuotaiką, taip pat ir Picasso skulptūra tokia pat šalta šauni. Tik jos riestos linijos skiriasi nuo tiesios, kampanijos visos aplinkinės architektūros. Bet tos lenktos linijos (Nukelta į 2 psl.)



Milžiniškoji (50 pėdų aukščio) Pablo Picasso plieninė skulptūra Chicago miesto centre.



Zuvėdros virš miesto.

Nuotrauka Uosio Juodvalkio

Šiame numery:

- Ne vien tik išėivių bendruomenės, bet ir tautos mastu.
- Reikšmingas darbas lietuvių kalbos mokslui.
- Miestą garsinanti milžiniškoji Pablo Picasso skulptūra.
- Burlaiviai ir egzistencialistai — vasaros dienos paplūdimio apybraiža.
- Grafika ir grafikai — kolekcionieriams naudingi patarimai.
- Jurgio Baltrušaičio eilėraščiai.
- Martyno Jankaus monografija.
- Dariaus Lapinsko muzikos mokykla Chicagoje.
- Moterų gyvenimas.

BURLAIVIAI IR EGZISTENCIALISTAI

Vasaros dienos paplūdimio apybraiža

PRANAS VISVYDAS

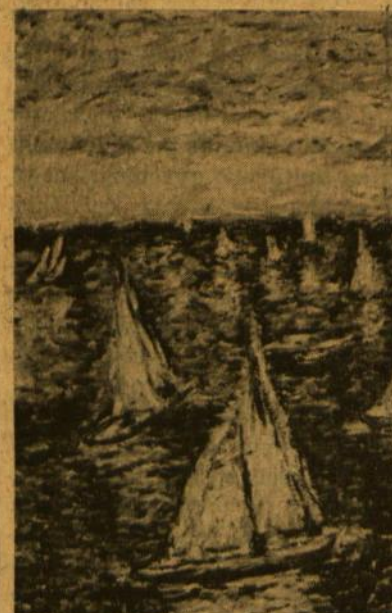
Guliu Alamitos įlankos smėlėje atkrantėje ir žiūri į tyrą Kalifornijos dangų. Nė debesėlio. Tik vėjelis kedena vandenį. Viskas sukasi aplinkui: spalvotos skraistės, lieknų laivų būrės, baltutytės vilos, išrikiuoti stiebai Naples krantinėje. Vakarai žužia pro šalį, žerdami smėlį į gulinčiųjų akis. Prie valgių ir saldumynų pastato, ant kurio užrašyta "Woodies - Goodies", būriuojasi paaugliai. Raudonos pasaldinto sniego gniūžtės tirpta smėlyje. Ant medinio tramplyno keli vyrukai vis galvoja, ar čia šokti, ar nešokti į vandenį. Aš pamilau burlaivius. Kai vėjelis išpučia jų žandus, kai jie išdidžiai lenktyniuoja svirdami į soną ir plevena vėliavėlėmis, negaliu atsigerėti. Koks sklandus, gulbiškas lėksmas! Be garso, be motoro, be benzino. Rodos, jie neša ir mano dvasią į tolimą, išsvajotą erdvę. Ir prisimenu Lermontovo eilėraštį "Baltuoju burė vieniša". Mėginu tyliai deklamuoti, bet čia atplazda dar gražesnė lietuviškos eilutės iš Aisčio "Pastoralės" —

Toli balti laivai liūliavo mariomis,
Laivai balti, kaip baltos chrizantemos.

Taip ir būriuoja mano mintys, lydėdamas laivus į nedidelę įlankos salelę, kurią kažkas kadais pavadinio Corso di Napoli. Paplūdimys yra kimtė prikimštą. Regis, visas sušilęs miestas atvyko atvėsti ir pasigėrėti burlaiviais. Daugiausia yra jaunimo ir moterų. Moterys su vaikais ilsisi po violetniais

lietsargiais. Vyrų yra tik riešlučios, nežūrint šeštadienio. Argi jie nemėgsta saulės? Argi jie yra užsiėmę namų ir tvorų dažu, ar šeštadieniu golfu? O gal kala antvalandžius? Bet tuščia jų. Aš savo namuką esu išdažęs prieš ketverius metus. Pasitaikė geri dažai, dar vis laikosi. Todėl šiandien su ramia sąžine guliu ant smėlio, stebėdamas svaiginantį įlankos gyvenimą.

Prisimenu, kad krepšelyje turėtu atsinešęs pasikaitymui Andre Gide "Dienoraščio" pirmąjį tomą. Idomu, ką jis rašė prieš 50 metų — 1907 metais? Tuomet jis jau buvo pagarsėjęs rašytojas. Viename skirsnyje jis rašo, kad nuėjęs į Notre Dame pasiklausyti pamokslininko tėvo Janvier. Bažnyčios vidus buvo menkai apvėstas ir kėlė sleigiančią nuotaiką. Gide atidžiai klausėsi pamokslų, kurio tema buvo ypatinga; ignorancija sukelia klaidas ir nuodėmes. Todėl ir kyla "būtinybė save nuolat informuoti, t. y. išmokyti pažinti Tiesą", sako Gide. Andre Gide vėliau ir tapo didelis tiesos gynėjas; net ir bolševikų propagandai tiesos vardu antausį kirtęs. Savo knygoje "Grįžimas iš TSSR" jis išdrįso tarti tiesų žodį apie nuolatinį proletarų neturtą, apie laisvės nebuvimą, apie intelektualų ir dvasiškių persekiojimą. Jis perspė-



Jadvyga Paakštienė Burlaiviai (aliejus)

jo, kad sovietai, kaip naciai ar fašistai, yra pavojingi pasaulio laisvei. Žinoma, taip kalbėti jis galėjo saugioje, laisvoje Prancūzijoje. Niekas jo dėl to į Sibirą neištrėmė. Tuo tarpu Kauno gimnazistai savo laiku buvo siunčiami taigos ilgiems metams už vieną atviresnį žodį apie Staliną.

Tiek devynioliktasis, tiek ir mūsų šimtmetis pasižymi ta liūpsnojančia meile tiesai ir laisvei. Imkime tik egzistencialistus. Pradėdamas Kierkegaardu ir baigiant mūsų Girmiumi, visur, kaip kraujas gyslose, pulsuoja troškimas pažinti tiesą, jai apsispręsti, ja gyventi, už ją numirti. Egzistencialistų filosofų knygos yra nukalamos granitinio kietumo pakopos su įrašais, kurių atgarsis yra trenkiantis: "Tiesa tėra viena", "Tėra vienas kelias į tiesą — laisvė" (Girnius). Kaip gražu. Kaip įspūdinga. Užtenka tik įsisavinti tas mintis, ir jau bus galima lipti pakopomis į geresnio gyvenimo viršūnę. Deja, mūsų pasaulyje yra ir kitas kelias ir kitokios pakopos, kuriomis žygiuoti yra žymiai lengviau, nes jos veda ne į viršų, bet į apačią, į primityvių instinktyvų demijurginę "karalystę". Matthew Arnold, garsusis 19 šimt. anglų poetas ir kritikas, savo nuotabiame eilėraštyje "Dover Beach" pasaulį atvaizdavo labai pesimistiškai. Jau tasyk jis jautė artėjantį civilizacijos formų išsigimimą. "Ti kėjimo jūra", kuri kaidais vi-



Joan Miro (Ispanas, 1893 -) Kompozicija (litografija) Valentino Ramonio nuosavybė

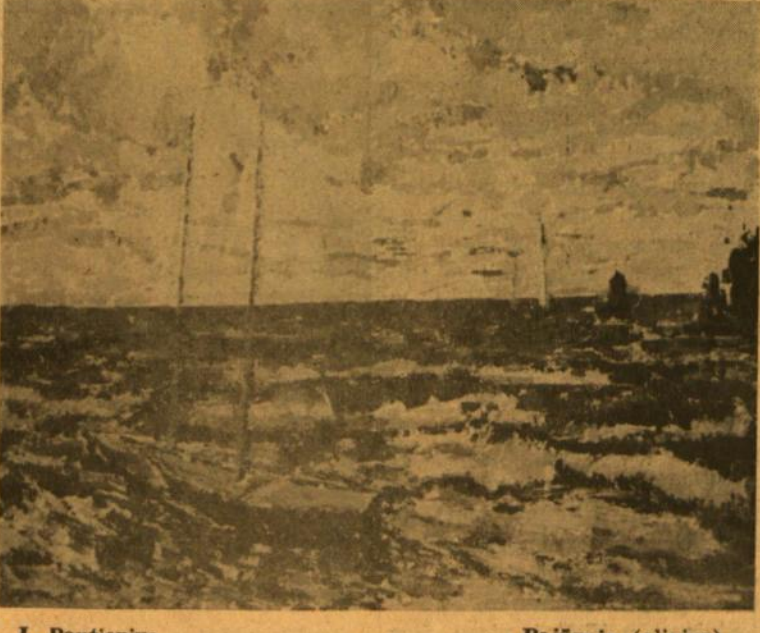
sur skalaudavo žemės kraštus, yra išsekusi. "Ir dabar mus lyg tamsėjančioji lygumoj blaško pasipriešinimo ir bėgimo kančia, kai apakusios minios kaunasi nakčia". Ar neatitinka šitas poeto vaizdas kai kurių mūsų miestų vasaros naktis, kada gaisrų liepsnos ima laizyti pastatus, kada žmogus pajunta artėjantį pavojų?

Kažkaip nepatogu pasidaro saulės ir burlaivių akivaizdoje

ras! — koks tai bausis kontrastas šitoje įspūdingoje vietoje, saulėtą dieną, prie tokios grakščios galvutės. Prabėgantieji vaikėžai netyčia beria į mergaitės akis smėlį. Bet ji net nepajuda. Ant knygos viršelio yra nupieštas geltonas dalgis su juodu apvadu. Jis yra iškeltas, lyg būtų paruoštas kirčiui. Dabar prisimenu šitą knygą.

Skačiau ją, rodos, dar gyvendamas ant Mississippi upės kranto, Moline miestelyje, kur švedų pramoninkai savo įmonėse kala žemės ūkio padargus. Albert Camus knyga buvo įdomi, bet labai įslegianti. Vyksmas niūriame, šiaurės Afrikos mieste. Išvaizduoju siauras, purvo ir mirties, pripildytas gatves. Dėl maro epidemijos miestas yra visiškai izoliuotas nuo pasaulio. Ir štai, tokioje atmosferoje autorius kelia žmogaus moralinės egzistencijos problemas. Nekalto vaikučio agonija ir bergždžios pastangos išgelbėti jo gyvybę stumia veikėjus prie nihilistinių abejonių. Kas kaltas? Kas kaltas? Kodėl taip turi būti? Ar vaiko kančia yra patėsinama?

Praskrenda malūnsparnis, tempdamas didžiulę juostą su Pepsi — Colos reklama. Jei nori būti jaunas, gerk tik Pepsi — Cola. Bet man asmeniškai labiau patinka Dr. Peppers. Malūnsparniui nutilus, staiga, kaip desantininkas, ant smėlio išdygsta aukštas, juodaplaukis evangelijos pamokslininkas. Tokį tik pirmą sykį matau. Dešinėje rankoje mikrofonas, per juosmenį pakabinti net du garsintuvai. Iškilęs miniatiūrinę biblijos knygėlę, įsmeigęs akis į mėlyną skliautą, jis pamažu žygiuoja tarp idegusių kūnų. O jau beria žodžius, kaip prityręs kulkosvaidininkas. Praktuodamas jis stengiasi paminti viską: ir Galingąjį Dievą, ir Išganytoją, ir Babilono bokštą, ir Egipto kariuomenės žlugimą, ir pragaro liepsnų karštį. Moterys ku-



J. Pautienius Pajūryje (aliejus)

CHICAGOS PICASSO

(Atkelta iš 1 psl.)

duoda visai šiai skulptūrai daugiau laisvumo ir lengvumo. Pablo Picasso yra vienas kubizmo pradininkų, t. y. tokios meno srovės, kuri vietoje natūralių gamtos formų naudoja geometrinės figūras. Todėl ir Picasso menui, nesvarbu, ar tai būtų jo tapyba, grafika, ar skulptūra, yra charakteringa žmogaus bei kitų gamtos gyvūnų deformuota, iškreipta forma, iškreipta iki neatpažinimo. Neuoastabu tad, kad ir ši skulptūra sukelia žiūrovui galvosūki. Bet juk tai yra Picasso.

Išvydus čia minimą skulptūrą, tuoj pat gaunasi paukščio — šaunaus, šalto, išdidaus paukščio įspūdis. Gi žiūrint atitinkamą kampu ir iš šono, aiškiai matyti moters veido profilis. O gal Picasso tyčia sujungė žmogų su paukščiu, simbolizuodamas 20-tojo technikos amžiaus žmogų, pasiruošusį ir pasirūšusį nusikristi į mėnulį ir nugalėti erdvę? Nesvarbu, kaip mes šią pačią didžiausią iš visų šio menininko skulptūrų pavadinime: paukščiu, moters profilu ar net paprastu abstraktu, tur būt, tinkamiausias ir paprasčiausias jos vardas paliks "Chicago Picasso — paties skulptoriaus pasakymu: "Mano dovana — jnašas Chicago gyvybingumui". Gal ne kiekvienam šis Chica-

rios ramiai snaudė išsitempusio aliejais, nejuokiai pakelia galvas. Ana šviesiapaukė padeda į šalį Camus knygą. Vaikai su raudonomis smėlio gniūžtėmis seka pamokslininką. Priėjęs prie "Woodies - Goodies", jis nulyta, nusiūluoto prakaitą ir užsisako kažkokio gaivinančio gėrimo. Tada mano dėmesį atkreipia oranžinis burlaivis, kuris dabar visų greičiu lekia Corso di Napoli linkme.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protėzistas
Aparatai-Protėzai, Med. bandiniai, Spec. pagalba kopoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PProspect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-3, šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 6-5076

Rez. tel. 239-4633
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS, GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti HU 8-3222

Ofisa 3148 West 63rd Street
Tel.: PProspect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: RRepublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštad. 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal susitarimą.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. G. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849; rez. 388-2233

PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.
Ofiso — HE 4-5758.

DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v., šeštadieniais 10-1 v. p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

gos Picasso patiks, nes teisingai sakoma, kad dėl skonio nesiginijama, o ginčijamasi dėl meno. Gi pagaliau, ar jis mums patiks ar nepatiks, vis tiek jis pasiliks lygiai toks pat originalus Picasso meno kūrinys. Su šia Picasso skulptūra Chicago meniškas prestižas iš karto pašoko keletą pakopų aukščiau. O tai tokiam industrijos ir prekybos miestui kaip Chicago yra labai geras ženklas.

Beveik kiekvienas didesnis miestas turi kokios nors rūšies

Ofs. 735-4477, Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatiliepa, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Šeštad. 12-3 val. popiet. Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rez. PProspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7273
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — RELiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštad. 12-3 val., o trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODKIŲ IR VAIKU LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakaro. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEMlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773; Rez. PR 6-4733
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv., 5-8 val. antrad. ir penkt. 1-4 val. Pirmąją dieną tik susitarus

Ofiso HE 4-1518 Rez. 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 8-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad. 12-3 val. popiet.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val.: 9:30-12:30 ir 1:30-3:30
Kitom valandom susitarus.
Uždaryta antradienį, trečiadienį.

įžymybė, charakterizuojančia tą miestą. Paryžius turi Eiffelio bokštą, New Yorkas — Laisvės statulą, Piza — pasvirusį bokštą, o Chicago dabar turi Picasso — naują ir originalią meno idomybę.

Gero būdo žmogus — kaip bitė, kiekvienam žiede randa medaus, blogas žmogus — kaip voras, ir saldžiausiose žieduose ieško nuo jų.

Gruenne Post

Niekada nesidžiaugia tas žmogus, kuris rašydamas nepadeda brūkšnelio ant "t" raidės, arba taško ant "i".

Gruenne Post.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namu 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 val. p. p. Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninė
VAL. pirmad., antrad., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. RRepublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien. Trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 3 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2-5 popiet, ketvirtad. nuo 6-8 vak
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namu tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. 6-8 vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-5 v. v. penktad. 10-12 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v. vak. Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.
Rez. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6193
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmąją ligonius tik susitarus
Val.: 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823.
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Šeštadieniais 1 iki 4 val. Trečiadienį uždaryta

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 S. Albany Ave.
Val. pirm., antrad., ketv. 6-8 v. vak.; penkt. ir šeštad. 2-4 popiet. Kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antrad., penktad. 1-3 ir 6-8 v. v.; ketv. 6-8 v. vak. Šeštad. 10-3 v.

GRAFIKA IR GRAFIKAI

Kolekcionieriams naudingi patarimai

(Tęsinys iš rugp. 5 d. Kultūrinio priedo)

VIII

Praeitame straipsnyje aš užsiminiau apie grafikos darbų įsigijimą. Patogiausias vietos grafikai įsigyti yra parodos ir galerijos. Kaip mes gerai žinome, meno parodų pas mus netrūksta. Iš dailininkų, kurie šias parodas rengia, vienas ar kitas būna grafikas. Retkarčiais, nors ne visada, ir tapytojas ar skulptorius sukuria gana įdomių grafikos darbų. Pas mus yra įprasta dailininkais vadinti tapytojus ar skulptorius, o grafikos kūrėjus — grafikais. Taip daroma dėl to, kad jie savo srityje yra pajėgesni ar gali geriau išsireikšti. Pasauliniame mene tapytojai dažniausiai būna ir geri grafikai. Picasso, Chagall, Braque, Rouault ir kiti yra žinomi tiek savo aliejais, tiek ir savo graviūromis ar litografijomis. Nors jų drobės, daugumoje, yra tik muziejuose, mes galime jų grafikos darbus užtikti beveik kiekvienoje galerijoje. Užtat galerijos yra bene patogiausia vieta grafikai įsigyti. Kiekvienas didesnis miestas turi daugelį galerijų, kuriose yra nuolatinių grafikos rinkinių. Net ir keli lietuviai jau turi įsigiję savo galerijas.

Masinis meno pardavimas

Paskutiniųjų metų bėgyje yra išsipopuliarinę masinis meno pardavimas ir pirkimas didesnėse krautuose arba vadinamose "department stores". Prieš 5 metus tai buvo beveik negirdėtas dalykas, iki kol Sears bendrovė įkūrė savo "Vincent Price Collection of Fine Art". O jau šiandieną randame J. C. Penny, Macy's, Marshall Field, Korvette ir krūvą kitų, kurios pradėjo tą patį. Didesnėjų krautuvų inventorius dalį susidaro iš grafikos darbų, nes juos yra lengviau įsigyti, reikalauja mažesnio kapitalo, parduodama visiems prieinamomis kainomis. Kai kurios bendrovės, tarp jų ir Sears, užsako tuos darbus tiesiai iš dailininkų, nupirkdami pilnus tiražus.

Tiesioginis ryšys su kūrėjais

Kitas gana patogus būdas įsigyti dabartinių dailininkų grafi-

VALENTINAS RAMONIS

kos darbus yra juos pirkti tiesiai iš dailininko. Tik, žinoma, reikia įsidėmėti, kad daugelis žymiųjų dailininkų to vengia, o bandant iš jų nupirkti kūrinių gali sudaryti daugiau sunkumų, negu naudoti. Žymesnieji dailininkai turi savo agentus, kurie jų darbus parduoda ar turi sudarę sutartis su platintojais ar galerijomis. Bet vistiek, ypač tarp lietuvių, tas būdas gali būti vienas iš patogiausių. Kalbant apie jau mirusius dailininkus arba senuosius meistrus, jau yra kitas klausimas. Be galerijų juos dar galima retkarčiais užtikti varžytinėse, senienų arba vadinamose "antrų rankų" krautuose.

Varžytinėse

Varžytinėse, kurios gali būti labai įdomios, nepatyrusiam žmogui nepatarčiau pirkti. Jose

reikalaujama daug atsargumo, nes, nežinodamas tikros pavidalo kainos, gali užmokėti už jį du ar tris kartus daugiau, negu jis yra vertas. Vienose Phoenix meno muziejaus varžytinėse stebėjau, kaip įkaitę kolekcionieriai mokėjo didžiausias sumas už mažai vertus darbelius. Didžiosios varžytinių bendrovės, kaip pvz. Sotheby's ar Christies Londone ir Parke - Bennett New Yorke, beveik kas savaitę turi garsiųjų menininkų grafikos darbų išpardavimus. Jie sutraukia minias žmonių, bet taip pat krūvas patyrusių pirkėjų, kurie tuos darbus greitai išgraibsto. Mažesnės varžytinės yra taip pat įdomios ir ten retkarčiais gali užtikti tikrų sedevrėlių. Norintiems pasinformuoti apie varžytines ar šiaip meno kūrinių įsigijimą, patarčiau perskaityti neseniai pasirodžiusią knygą "The Art Game", parašytą žinomo anglų kritiko Robert Wraight.



Bernard Buffet (prancūzas 1928-) Litografija "Mintys". V. Ramonio nuosavybė

Atliekanų dalykų krautuose

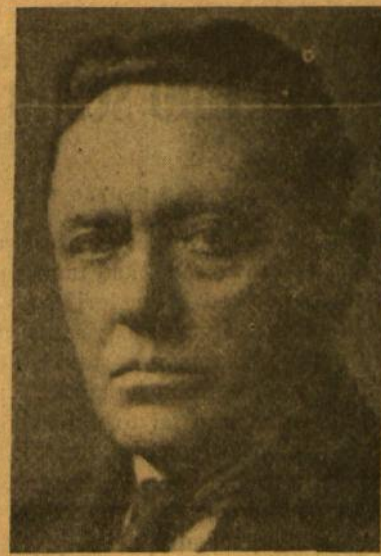
Didesni miestai yra pilni senienų ir "naudotų dalykų" krautuvų. Jose retkarčiais galima rasti gana įdomių grafikos pavyzdžių. Bet patarčiau jų ieškoti ne pirmose, bet antrose krautuose, nes senienų krautuose šiais laikais atrodo daugiau kaip brangios galerijos ir jų kainos yra per daug išpūstos. "Antrųjų rankų" arba net "trantų" krautuose, laimingu atsitikimu, patyręs kolekcionierius gali užtikti tikrai vertingų dalykų, kurių tikros kainos dažniausiai ne patį savininką tikrai nežino. Senuose namuose ir sandėliuose

Be šių anksčiau minėtų vietų, grafikos ir kitų meno dalykų, tarp jų aliejinių paveikslų ar skulptūrų, galima užtikti senuose namuose, palėpėse, sandėliuose ir panašiai. Žmogus, turintis patyrusią akį, instinktyviai žino, kur ir kada ieškoti ir kiek už ką mokėti. Bet akiai ištrėniruoti reikia laiko ir tik patyrimu ir beklusdamas jis tai gali pasiekti. Bet tai įdomus užsiėmimas, kuris gali būti net pelningas. Aktorius Vincent Price, kuris yra laikomas meno autoritetu, turi sudaręs vieną iš įspūdingiausių kolekcijų Amerikoje. Bet kaip jis pats prisipažįsta, jo vertingiausi ir įdomiausi radiniai buvo jo paties užtikti mažai žinomose, apleistose ir užmirštosiose vietose.

Įdomu ir kartais — pelninga

Kaip minėjau, rinkti grafiką gali būti labai įdomus užsiėmimas, dar didesnis net už pašto ženklų ar kitokių panašių dalykų rinkimą. Bet vienoje kaip ir antroje srityje reikia būti atsargiam. Iš pradžių šis užsiėmimas gali atrodyti per brangus, bet su laiku ir patyrimu jis gali virsti net pelningu. Pavyzdžiui, prieš pora mėnesių buvau užsukęs į senų dalykų išpardavimą. Krūvoje reprodukcijų ir mėgėjiškai atliktų aliejų pastebėjau mažą paveiksluką, kuris man iš karto krito į akį. Man jis priminė Picasso litografijas, kurių esu matęs šimtais. Prie paveiksluko buvo prilipinta 5 dolerių kaina. Arčiau pastudijavęs nutariau, kad tai gali būti tikra Picasso litografija, kuri buvo išleista didesniu kieku ir kuri negalėjo būti verta daugiau kaip 10 ar 15 dolerių. Bet vistiek galvodamas, kad 5 doleriai už 10 dolerių Picasso grafikos kūrinių yra geras pirkimas, rizikavau ir nusipirkau. Grįžęs namo, tuojau šokau žiūrėti į Picasso katalogą. Taip,

Jurgis Baltrušaitis



Jurgis Baltrušaitis (1873-1944). Žymus mūsų poetas ir diplomatas, lietuvių literatūrai palikęs giliausius, visatos ir žmogaus būties problemomis persunktus, simbolistinės krypties eilėraščius. Visa lietuviška jo kūryba Amerikoje išleista viename "Poezijos" tome, redaguotame Jono Aisčio, 1948 metais. Poetas ankšteliu yra rašęs ir rusų kalba, jų literatūroje įgijęs taigi didelį garbę. Rusų kalba išleista du jo rinkiniai. Iš jų puošniau eilėraščių patelkime čia mūsų skaitytojams. Eilėraščių lietuvių kalbon išvertė J. U.

GIEMŠĖ

Ne kojūkam kojas vyti,
Ne tranams bitynas žydi!
Ieškom mes tiesos atokiai,
O ji čia, vargų pastogė,—
Tad skambėkit vargų gėdos,
Tam ir kanklės duotos!

Daug vestuvių užta gerta —
Ak, dar vėl aučiai kartą!
Daug ir laidojau po uosiu,
Bet gyvenimą dainuosiu, —
Taip ir jūs vargus tesėkit,
Mirčiai netikėkit!

Silto šalio aš regėjau,
Buvęs senas atjaunėjau,
Ir bučiuoju triskart žemę,
Kad ji sielvartą man lemia,
Jos žolytei baltu žiedu
Kaip stebukliu giedu...

Žemės kryžkelės tam leistos,
Kad minutėį amžiai skleistus,
Ir po lauką pūgos ūžia,
Kad raluotume gegužę,
O naktis viš žemės plotų —
Kad aušra liepsnotų...

(Iš rinkinio "Lelių ir piauvas")

SIZIFAS

Ilgas, ilgas laikas slinko
Savo eiseną lėta...
Nuo sunkių minčių palinko
Vargana kakta.

Rasti tiesą aš svajoju —
Tyriau mirksnį dabarties,
Amžių knygose ieškoju
Žodžių išminties...

Rūdą požemio kapojau —
Daužęs man gyva širdis,
Kur kaplys tamsioj aklojoj
Skėlė kibirkštis.

neapsirikau. Mano litografija buvo kataloge, kuriame tarp kitų dalykų sužinojau, kad ji buvo sukurta 1956 metais. Šitai viskas gerai, bet kiek ji tikrai iš pirmo karto, grįžau namo ir pradėjau ieškoti kataloguose. Radau tą patį darbą Rembrandto kataloge ir skubiai grįžau į krautuve jo nusipirkti. Jis man kainavo 20 dolerių, mano manymu — labai žema kaina už Rembrandto darbą. Šiomis dienomis Rembrandto ofortai parduodami už tūkstantines sumas.

Būna ir nusivylimu

Tokių atsitikimų būna retkarčiais, bet ne labai dažnai. Bet tie atsitikimai yra vienas iš grafikos rinkimo įdomumų. Ir, žinoma, kaip ir visuose kituose užsiėmimuose, būna ir nusivylimų. Pavyzdžiui, prieš keletus

metus vienoje "trantų" krautuve užtikau ofortą, kuris buvo pasirašytas Rembrandto. Iš toli ir arti atrodė kaip Rembrand'o darbas. Nedrįsdamas rizikuoti iš pirmo karto, grįžau namo ir pradėjau ieškoti kataloguose. Radau tą patį darbą Rembrandto kataloge ir skubiai grįžau į krautuve jo nusipirkti. Jis man kainavo 20 dolerių, mano manymu — labai žema kaina už Rembrandto darbą. Šiomis dienomis Rembrandto ofortai parduodami už tūkstantines sumas.

Džiaugiausi radiniu tol, kol nusinėšiau jį patikrinti pas Chicago Meno instituto grafikos ekspertą. Jis iš karto man pasakė, kad tai yra devyniolikto amžiaus kopija Rembrandto

oforto. Jis aiškino, kad antroje pusėje popieriaus yra antspaudas, kuris priklauso Fermin Didot, devyniolikto šimtmėčio garsiam prancūzų kolekcionieriui ir leidėjui. Jis pasakė, kad tai gražus dalykėlis, bet nedaug vertas. Ar jis yra vertas 20 dolerių, ar ne, jis nepasakė, bet aš galvoju, kad jeigu toks garsus kolekcionierius jį laikė savo kolekcijoje, tai kokią nors vertę vis dėlto turi.

Pirkdami grafiką, mes turime įsidėmėti kelis dalykus, kurie gali nustatyti to darbo vertę. Popierio storumas, stovis, kraštų platumas, linijų ryškumas, parašai, kolekcionierių ar muziejų ženklai ir antspaudai, kūrinių retenybė, dailininko vardo (Nukelta į 6 psl.)

PUTINO SESUO PASAKOJA APIE BROLĮ

Rašo M. Mykoliaitytė - Slavėnienė

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Jau ir Ivoniško miške. Čia smagia ristute ilgai nepavajavusi dėl didelės tankmės. Kartais arkliai užkabina kokį medelį, mus apkėsdami sniegu. Tėtė lyg pyktelia, truktella vadele ir sriegus pabara: — Kur čia jūs dabar zabolajate... Ar akli?..

Tačiau sniegas — ne lietus: truputį krustelėjai — ir jo ant tavęs jau nebėra.

Iš Ivoniško miško išneriamė tiesiai į savo "dzelką". Dzelkomis Pilotiškių kaimo žmonės vadino už servitutus gautus iš Ivoniško dvaro miško sklypus — apie 10 margų. Šios dzelkos ūkininkams buvo tikra "Dievo do vana": vasarą čia geros ganiavos, dirbamos žemės sklypelis, o ypač, kad visiems laikams buvo garantuotas nuosavas žiemos kuras. Lau kininkai (ūkininkai toliau nuo miško) į dzelkininkus žiūrėjo su dideliu pavydu. Mes savo dzelką taip pat labai branginome. Mus, beaugančius vaikus, ji traukė į save ir miško paslaptinumą, ir įvairiausių grybų daugybę, ir puikių žemuogių bei mėlynių saldumą. Įvažiavus į dzelką, arkliai nestabdomi patys su stodavo, nuvokdami, kad čia jau lyg ir namie. Ir tikrai čia ne kartą stabeldavome, begrįždami iš Prienu. Tėtė, ištiesęs ranka, botkociu vesdamas aplink, man paaiškino, kur žiemkenčiai pasėta — ar ant aukštelės, ar ten ties Tamulynų trobomis, kur plotelis numatytas vasarui. Atsimenu, vieną kartą tėtė labai susijaudinęs, karščiuodamasis rodė man kelmą kažkokio miško vagies nupiautos eglės.

— Buvo gražiausia eglė iš visos girios, — kalbėjo jis man, — patys nepiovėme, vis dar

auginome, manėme, kada nors iš jos išpiovė lentų, pagerinti savo trobas. Reikės kas perbuduoti... Ir matai ką padarė! Nuvogė! Anas eglynėlis negreit suaugo. Bet čia saugu vasarą avis suvartyti nakčiai. Matai kaip spygliuotom vielom aparėm! Nei vilkas, nei vagis neįjė!

Nuo dzelkos iki namų — gal tik pora nepilnų kilometrų. Žiemos trumpa diena jau baigia pranykti baltuose laukuose. Sniegas įgauna melsvą atspalvį nuo vis labiau tamsinjančio dangaus. Mūsų sarkutai, neraginami, patys skuba smagia ristute jau Pilotiškių kaimo gerai išvažinėtu keliu. Štai kelelis, kaip užlauzta alkūnė, į mūsų namus. Jie dunkso dar šiek tiek rausvame vakarinio dangaus fone, ramios pilkšvumos pagaubti. Neaiškiu kontūru įžiūrimi išsiplėtoję gluosniai, tėtės darbščios rankos tvarkingai išrikiuoti į prieš kalnį. Štai jau ir mes tarp jų ir sodu, vadinamojo "ulyčiukėje". Sarčiai tvirtu žingsniu traukia prieš kalnelį į plačiai atvertus vartus po didžiulio klevo plačiai ištiestomis juodomis rankomis. Mes esame laukiami. Kieme pasitinka broliai, mama.

— Tur būt, labai sušalė... — rūpestis jos švelniame veide. Karštas pasibučiavimas viena kitos glėbyje. Grįžtos jaukioje šilimoje mama skuba tiktai karšta, skaniai kvepiančia vakariene. Paskui ilgas pokalbis. Mama daug klausinėja apie Putiną, apie jo sveikatą, ar jis ketinąs nors vasaros atostogom parvažiuoti.

Visai skirtinga kelionė buvo iš Marijampolės į namus. Žiemos metu ji kartais būdavo tiesiog žiauri. Jau tik išvažiavus iš Marijampolės miesto ribų į plentą Marijampolė-Prienai (to plento tada buvo dar tik 3 km., o toliau — platus, geras vieškelis), patraukdavo į veidą aštrus rytinis vėjas. Kadangi ir visas plentas tiesiai stačiai į rytus, tai iki pat mūsų tėviškės — viso 22 km. — turėdavom važiuoti prieš tą įkyriai landų šaltą, kartais gana stiprų, vėją. Nuo jo slėpdamasi, turėdavom galvą užkišti už tėtės pečių. Visu keliu tas vėjas ne valandėlei nuo tavęs neatsitrauks, niekur neužklius, nes pakelėję nėra jokios užvejėlės, jokio miško. Ak, kad taip Prienu šilas! — kartais atsidusdavau. Visa laimė, vėjas jei minutėlei užkliūva už kokio stambesnio laukininko pakelėj pasitaikiusių trobų, sodu. Jau nuo pat Marijampolės aš pradėdavau skaičiuoti pakelės man žinomas vietas — kaip kokias stotis, — kiek jų pravažiuota ir kiek dar liko pravažiuoti. Štai pirmieji Trobiškiai. Juose, dar tolokai nuo kelio į pietus mudu su tėtė stengiamės įžiūrėti Steponaičių (čia atitekėjus viena iš minėtųjų mūsų močiutės seserų) trobas. Steponaičiai — stambūs, gražiai gyvenę ūkininkai. Močiutei patinka čia atvažiuoti ilgesniam laikui pasisvečiuoti. Vėl kiek pavaziavus — Margava. Čia kadais buvęs didelis dvaras, dabar jau išparceliuotas. Prie centro, nežinia kam priklausančio, užvestas didelis sodas. Tėtė manąs kada nors čia užsukti pasiteirauti savo sodui naujų, gal kokių retesnių vaismedžių, skiepu. Kai privažiuojame Igliskėlius — iki namų mažiau kaip pusė kelio. Po valandėlės pradėdavo tolyje dairytis Sakališkių piliakalnis. Nuo čia iki namų — jau tik varselės...

Nuo 1935 metų žiemos šis Marijampolė-Prienai vieškelis įsirižė į mano būtį ypatingo tragizmo bazu.

Tais metais Kalėdoms taip pat parvažiavau į tėviškę. Gerai atsimenu tu Kūčių vakarą. Vakarp visi šeimos nariai susirenka į vidų. Tėtė įneša maišgalį gero, minkšto šieno pakloti ant Kūčių stalo. Mama su savo marčią vikriai trūšia vidų — gamina Kūčių ir

kalėdinius patiekalus. Krosnis įkaitus, ant jos našiai garuoja puodai, pečių plėknenai baltai, gyva ugnis, gaivališka rydama eglines, sausas malkas.

Šeimos nariai, vienas po kito, prausiasi, maudosi, velkasi šviesiais marškiniais. Tėtis — jau išsidabinęs, nusiskutęs, susišukavęs sėdi galde stalo, varto senas, be viršelių "kantėkas" — ieško giesmės apie Adomą ir Ievą. Aš žiūriu į jį ir galvoju: "Tėtis dar ilgai pagyvens. Jis taip sveikai, gražiai atrodo. Raudonas..."

Kai jau visi buvo baigę apsirenę šventadieniškai, tėtė davė ženklą pradėti giedoti ir pirmas, giliu, melodingu balsu užvedė:

Eik, Adomai, iš rojaus! Eik, Adomai, iš rojaus! —

Pažink pročę artojaus. Pažink pročę artojaus...

Adoms iš rojaus eidams. Adoms iš rojaus eidams,

Gailias ašaras liedams. Gailias ašaras liedams...

Ir dabar tie didelio tragizmo giesmės žodžiai dažnai tebeskamba mano ausyse... Giesmė baigus, aš su broliais padengiami stala šienų, mama jį užkloja baltutėle staltiese, su krauna Kūčių vakarienes patiekalus. Visi susirinkę prie stalo, stati pasimeldžiame. Balsiai "Tėve, mūsų" kalba mama ir tėtė, mes visi kiti tik tyliai sekame. Pasimeldus, tėtė paima nuo vidurio stalo kryželį, pirmiausia pats pabučiuoja, paskui duoda mamai, ši vyriausiajam broliui — šeiminkui, ir taip kryželį, imdami iš rankų į rankas, visi pabučiuojame. Tėtė pirmutinis paėmė plotkele. Suvalgius plotkeles, Kūčių oficialioji dalis būdavo baigta. Dabar jau kiekvienas laisvai galėdavo rinktis pagal savo pomėgį iš sukrautų gausių, tačiau tik "sausos pasnyko", patiekalų. Gal pirmiausia ištuštėdavo didelės blūdas ma mos rūpestingai išlaikytą, puikiai išuolijus. Vakariene paprastai užbaigdavo saldžiam agonuų piene sumertom mažytėm bandutėm, kurias mama ypatingai skaniai iškepavo. Lai

ke Kūčių vakarienes kokių laisvesnių ar linksmesnių pokalbių nebūdavo, nes mama vis balstai prisimindavo mūsų šeimos mirusius narius, ypač Onutę, ir vis apsiverkavo. Dažnai aš imdavau iniciatyvos nuotaikai praskaidrinti: tai ką nors pasakoti apie Kauną, tai iš po staltiesės traukdavau kiekvieno vardu žolytės stagarėlį. Pagal jo ilgumą sprendėm amžiaus lėmtį. Tačiau per tas paskutinias, kartu su tėveliu valgytas Kūčias, gerai atsimenu, kad ne tėtė buvo trumpiausias stagarėlis...

Pirmosios Kalėdų dienos rytą pusryčių su sirinkom visi gerai nusiteikę, po Kūčių vakarienes, paveikti aguoninio pieno, saldžiai išmiegoje. Viena tik mama atrodė dar labiau pablyškusi nei paprastai, nuvarginta didelės prieš šventiškos ruošos. Tėtė prie pusryčių stalo atėjo paskutinis. Jis vis suranda daugiausia darbų kieme, pertikrina ar visi gyvuliai gerai pašerti, turėjo roges parengti važiavimui į bažnyčią. Po pusryčių, šiltai apsiėngę, beveik visa šeima suvirto į tėtės rūpestingai parengtas roges. Rytas puikus. Iš vidaus išėjus, akina nepaprasta sniego baltuma. Kiemo patvoriuose pūpo dideli pusnyčiai, kai kur net aukščiau žiogrėlių. O ir pačioj "ulyčiukėj" tik siauros, vos žymios vėžės. Iš šonų — tarpgluosnė ir sodu patvorys taip pat užversta baltais patalais. Tėtė "važnyčioja". Nuo kalnelio leidžiasi atsargiai, prilaikydamas arklius: vienas staigėnis kryptelėjimas — ir mes visi užteltume į tuos minkštučius, bet šaltus patalėjus. Išvažiavus į kelią, arklius paragina ristute, kad nepavėluotume į bažnyčią.

Kalėdų trečios dienos rytą tėveliai turėjo atsikelti kiek anksčiau, nes aš jau buvau pasirėngusi grįžti į Kauną. Mačiau, kad mama buvo slegiančios nuotaikos, liūdna, o ir tėtė kartas nuo karto į mane pasižiūrėdavo lyg labiau praplėstomis akimis, lyg norėdamas ką sakyti, tačiau kalba nesiėjo. Aš taip pat jau (Nukelta į 4 psl.)

Putino sesuo pasakoja apie broli

(Atkelta iš 3 psl.)

čiausi nesmagiai dėl savo per greito išvažiavimo; tur būt, tėvams atrodo, kad man pas juos negerai, nuobodu, kad skubu grįžti į visokių linksmybių pilną Kauną. Pusryčiams visiškai neturėjau apetito. Mama prie stalo nesėdo. Ji baigė dėti į mano valizėlę lauktuves Vincentui. Tėtė vis siūlė man tai to, tą to ragauti, stiprintis — iki Marijampolės ilgas kelias. Į Marijampolę, o ne į Prienuos važiuoju, todėl, kad tėtė Marijampolėje, kaip apskrities mieste, turėjo kažkokių reikalų.

Išvažiavimas iš namų man visada būdavo sunkus. Kiekvienąkart atsiveikinant, mama vis apsisverkdavo, jos tos ašaros mane labai slėgdavo. Ir šį kartą mama mane apsikabinusi pro ašaras kalbėjo:

— Taip trumpai, Magdute, per šias Kalėdas pas mus buvai. O taip laukiau abiejų su Vincentu... Taip pasilgstu. Rodos, net širdis pailsta nuo to pasiilgimo...

Laimingai ankstyvo paryčio prieblandoje išvažiavę per savo galulaukį ir per greitose šakalikių kaimo laukus į vieškelį, taip tėtė, taip aš pajutome palengvėjusią nuotaiką. Gerai nuvažinėtus vieškelius rogutės rodos sarčių netraukiamas mus nešė.

Marijampolės autobusų stotį pasiekėme pačiu laiku: vienas autobusas buvo jau pasirengęs tuoj išvažiuoti, jau ir motoras buvo užvestas. Aš tuo apsidžiaugusi, su tėte atsiveikinau gana paskubom ir palikau jį net nesuapėjusi išlipi iš rogių. Man buvo svarbu kaip galima anksčiau sugrįžti į Kauną. Prieš išvažiuojant į tėviškę, Vincentas buvo ketinęs trečią Kalėdų dieną vakare, pasikviesti kiek svečių. Jis pageidavo, kad ir aš tą dieną jau būčiau sugrįžusi iš tėviškes.

— Gerai, kad važiuoji tėvus aplankyti, kalbėjo Vincentas, mane išleisdamas į tėviškę. — Bet tos kelionės! Net baisu pagalvoju! Nors saugokis, prisižiūrėk, kad nepersuktum, nesusiirgtum. Jei galėsi, sugrįžk Kalėdų trečią dieną. Aš numatęs pasikviesti kiek svečių. Ir aš kiek daugiau šventes pajusiu, ir tau gal bus įdomu. Be to, kiek pagelbėtum Kazytei (tarnaitė) prie ruošos.

Kai grįžau, vos įžengus į mūsų butą (J. Purickio name, III-me aukšte — Vaižganto g.), iš virtuvės sklindamų kvapų pajutau, kad tikrai laukiama svečiu...

— Gerai, kad parvažiuoai, — pasisveikindamas apsidžiaugė Putinas. — Na, o kaip mamos sveikata? Kaip jie ten visi laikosi?

Atidariau valizėlę.

— Mama siūnčia Tau lauktuvių.

— Oi-joj! — nustebo jis. — Ir kam tiek reikėjo imti! Šis maistas jiems ten labiau reikalingas nei čia mums. Ir tau tiek partemt nuo stoties! — barė jis mane, bet nepiktai.

— Juk Tu žinai mūs mamą! — stengiau si aš išsitiesinti. — Tiek imti tikrai nenorėjau.

Aš jai aiškinau, kad mes nusiperkam maisto tiek, kiek tik mums reikia ir kokio norime. O mama pasakė: "Tai jau jūs ten prisiperkat... Gana, jau gana... Argi prisipirksi tiek..."

Dabar, nuo to laiko praslinkus daugiau kaip trisdešimčiai metų, visai nebeprisimenu, kokius svečius Putinas buvo pasikvietęs. Tik

atsimenu, kad man tas vakaras nebuvo labai linksmas, neįstengiau būti geroj nuotalkoj, gal veikė kelionės nuovargis.

Sekantios dienos anksti rytą, dar visiems tebemiegant, aš pirmoji išgirdau skambant te lefoną Putino kabinete. Nuskubėjau atsiliepti.

— Alio... Alio... — ragelyje balsas neaiškus, matyt, iš toli. — Ar čia profesorius Mykolaičio butas?.. Kas kalba?.. Čia — Juozas. Iš Gudelių... Praneš liūdną žinią... Prašau parvažiuoti į tėtės laidotuves...

— Tė-tės?... — vos tegalėjau pakartoti.

— Taip, tėtės. Vakara grįždamas iš Marijampolės mirė... Parvažiuokit šiandien į Marijampolę... Antanas (vyresnis brolis) jau išvažiuo paimti...

Į kabinetą įėjo Vincentas.

— Mirė mūsų tėtė... — pasakiau verkdamas.

— Nejaugi? Kaip? Ar kokia nelaimė?

— Širdies smūgis, ar kraujo išsiliejimas ant smegenų... Vakara grįžtant iš Marijampolės... Mane nuvežus...

Po valandėlės, kiek atitokęs nuo baisaus įspūdžio, Putinas kalbėjo:

— Vakara man taip slėgė širdį... Svečiams išsikirsčius, išėjau pasivaikščioti į ažuolyną. Visą laiką buvo labai sunku krūtineje...

Nugąstaudama dėl Putino labai įjautrios sveikatos, aš patariau jam į tėtės laidotuves nevažiuoti. Jis su tuo sutiko, ir aš, negalėdama suvaldyti ašarų, bėgte bėgau į autobusų stotį.

Marijampolėje radau jau belaukiantį broli Antaną. Su juo laidotuvių reikmenų krautu vėje nupirkome tėveliui karstą. Su šiuo karstu rogėse, patraukėme namų link, nes jau ir vakaras artinosi. Bevažiuojant vėl tuo pačiu Marijampolė-Prienai vieškeliu, brolis Antanas smulkiau nupasakojo apie tėvelio mirtį. Jis (Antanas), šį rytą atvažiuodamas į Marijampolę, pasiteiravęs kelių pakelės ūkininkų, ar jie ką nepatyrę apie tą staigią mirtį. Vienas ūkininkas pareiškė, kad jis mūsų tėtė pažinęs ir pro jų trobas (dar prieš pusiaukselį) pravažiavęs sveikas. Kurioj vietoj ištikęs fatališkas smūgis, netekę sužinoti. Mūsų kaimo gale gyvenanti mažamė Bilevičienė, pamačiusi pro langą keleliu nuo vieškelio ateinančius arklius su rogenimis, o rogėse sukniubusį žmogų. Iš karto pagalvojusi, kad gal koks pasigėręs važiuoja. Bet tuojau atpažinęs mūsų arklius ir, žinodama, kad mūs tėtė yra negeriantis, suprato, kad įvykusį nelaimė. Ji arklius su laikė, pati sėdė į roges ir atvertė mūsų tėtė prie savo peties. Iš jo burnos buvo ištekę kiek kraujo.

Taip Bilevičienė skubiai tėtė narvežė namo. Jį inešus į vidų, buvo dar galima pastebėti silpnų gyvybės ženklų. Skubiai parvežtas kunigas.

Neatgavęs pilnos sąmonės, po valandėlės užgeso amžinai.

Per visas šermentis Putinas savo mintyse jungėsi kartu bendrame, skaudžiame gedule. Laikė trijų dienų tėviškėje buvo gautos dvi guodžiančios Putino telegramas iš Kauno.

(Pabaiga)

MARTYNO JANKAUS MONOGRAFIJA

Pranys Alšėnas, MARTYNAS JANKUS, Maž. Lietuvos patriarchas. Gyvenimas, darbai ir likimo lenties vingiai. Toronto, Kanada. Išleido Juozas J. Bachunas. Sodas, Mich. Tiražas 2000 egz. Spaudė "Vilties" spaust. Clevelande, 394 p.

Kas visai Lietuvai buvo Basanavičius, Kudirkas, tas Mažajai Lietuvai — Vydūnas, Martynas Jankus. Vydūnas mums jau labiau savas iš gausių jo rąstų. Martynas Jankus — visiems žinomas, bet mažiau pažįstamas, ir jo monografija buvo labai pageidautina. Pasirodė ji pačiu laiku, kol dar gyvi jo trys laisvajai pasaulį pasiekę vaikai, monografijos autorių Pr. Alšėną galėję aprūpinti gausiomis spaudos iškarpomis, nuotraukomis ir atsiminimais, kurie itin vaizdiški ir dramatiški, o Elzės Jankutės rankraščių apie Jankų šeimos kelionę tremtin (232—246 p.) bus bene pati stipriausia vieta visoje knygoje.

Jeigu skaitytojas, imdamas į rankas šį leidinį, tikėsis rasti sistematišką biografiją, kaip pvz. netaip seniai prof. Eretas yra davęs apie Šalkauskį, tai apsiriks. Čia yra rinkinys periodikoje ir kituose leidiniuose pasirodžiusių straipsnių, specialiai gautų atsiminimų, laiškų, pasisakymų. Dėl to knygoje yra daug pasikartojimų, o kai kur palikta net ir aiškia išbrauktinų vietų. Pvz. nežinia kam po klisė 220 puslapy palikta pusė parašo vokiečių kalba. Puslapy 259-me, perspausdinant "Žiburiuose" 1947 m. tilpusį straipsnį, įdėtos ir eilutės, kurios sako, kad dabartinis Jankaus adresas yra toks: (24) Husum, D. P. Camp 2. Aiškios anachronizmas, kai dabar mūsų brangus M. Jankus yra pas Šv. Petrą. Panašiai keistai skamba, kai perspausdinamas J. Krikščiuo laiškas su visa pastabėle apie siunčiamas knygos autoriui nuotraukas: "Jei rasite reikala, panaudokit o nuotraukas gražinkit" (318 psl.)

Bet tai vis smulkmenos. Svarbu, kad į šį leidinį surinkta labai daug medžiagos, nušviečiančios to Mažosios Lietuvos patrioto, lietuviškų knygų — net pačios "Aušros" — leidėjo, kovotojo už Klaipėdos išlaisvinimą ir prijungimą prie Lietuvos. Jei



Martynas Jankus

gu šis leidinys nebūtų pasirodęs, didelė dalis čia išspausdintos medžiagos būtų taip ir žuvusi. O Pr. Alšėnas parodė daug kruopštumo, laiškais ir asmeniškai klaidindamas visus, kurie tik turėjo nors ką pasakyti ryšium su Martyno Jankaus gyvenimu ir jo darbais.

Šios knygos skaitymas daugeliui bus stiprinimas, kai primins, kad M. Jankus dar prieš Didįjį karą buvo 9 kartus vokiečių už lietuvių areštuotas, kad jo spausdėmė dėl nepelningų lietuviškų darbų buvo kelis kartus patekusi į varžytines, bet visa tai nepalaužė didžiojo patrioto M. Jankaus.

Knygoje iškeliami eilė mažai žinomų faktų, pvz. kaip Rambynas kalne Tautų sąjungos vicepirmininkas japonas Sigimura buvo prisaikdintas ir pasižadėjo: "Aš Tautų Sąjungoje visomet stosiu už Lietuvos reikalus ir darysiu, ką tik galėsiu, kad Vilnius būtų gražintas Lietuvai".

Knygoje perteikiamas ne tik gana pilnas Martyno Jankaus darbų ir įtakos vaizdas, bet kartu duodamas platus fonas Mažosios Lietuvos gyventojų kovos dėl lietuviybės išlaikymo, įveda daug medžiagos apie Klaipėdos sukilimo organizavimą ir jo pravedimą. Žodžiu, tai rinkinys vertingos istorinės medžiagos ne tik apie Martyną Jankų, bet ir apie Mažosios Lietuvos lietuvių kultūrinį gyvenimą, visuomeni-

nius sąjūdžius, politinius siekius, ugdymą ryšių su laisvąja Lietuva.

Knygai daug gyvumo duoda ne tik gausios nuotraukos, bet ir įvairių dokumentų faksimilės, o taip pat meniškias titulinis puslapių užrašymas, čia savo darbu prisidedant kun. J. Staškevičiui. Reikia įvertinti ir J. Bachuno mecenatišką mostą, šią knygą išleidžiant.

Knygos autorius Pranys Alšėnas yra produktyvus. Jį dažnai matome periodinėje spaudoje. Jis jau yra davęs novelių rinkinį "Talismanas", savo straipsnių rinkinį "Maži žodžiai apie didelius dalykus", juokų ir anekdotų rinkinį "Tūkstantis šypsnis", o be šio naujojo leidinio apie M. Jankų, dar yra spaudai paruošęs humoro knygą "Juokis ir gyvenk". J. Pr.

LYROS ŽVAIGŽDYNAS

Visi žinome lyrą. Tai nuostabus muzikos instrumentas, kurį padarė mitologinis Merkurius iš vėžlių kiunto. Juo skambino Orfėjus taip giliai, kad net kietasirdžio Plutono skruostais riedėjo geležinės ašaros... Pagaliau Apolonas pakabino lyrą tarp žvaigždžių.

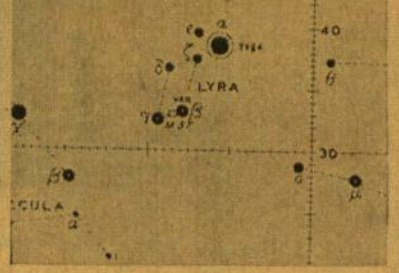
Seniai jau nėra Orfėjaus, nei jo Euridikos. Nėra Plutono, nei paties Apolono. Bet lyra, pavirtusi žvaigždynu, vis dar tebešviečia.

Nedidelis Lyros žvaigždynas, bet įdomus ir turtingas. Šviesiausia šio žvaigždyno žvaigždė yra Vega. Iš penkiolikos šviesiausių dangaus skliauto žvaigždžių Vega yra antroji. Ji žiburiuoja melsvai balta šviesa, tartum briliantas, ant mėlyno dangaus pliušo. Pustrečio karto didesnis už saulę ir, palyginti, nepertoliausiai nuo mūsų — tik už 23 šviesmečių. Ji artėja į mus 8.5 mylios per sekundę greičiu. O mūsų mieloji saulė, lyg ir norėdama pasiekti Orfėjaus lyrą, skrenda Vegas kryptim po 12 mylių per sekundę. Gal susitikime kada? Gal būt. Bet astronomai tam netiki. Per daug maža yra galimybė, kad žvaigždės galėtų susitikti begalinuose erdvės plotuose.

Tačiau daugelį tūkstančių metų prieš tuos laikus, kada Orfėjus virpino lyros stygas,

Delta yra labai plačiai išsišakėjęs dviguba žvaigždė. Jos komponentos nutolusios viena nuo kitos net 12,5 minučių. Gama yra spektroskopinė dviguboji, tad jokių teleskopų jos nesuskaldysi. O tarp Gamos ir Betos yra didžiausia Lyros žvaigždyno atrakcija, garsusis planeta rinis miglynas, vadinamas žie-

lyros žvaigždynas



Lyros žvaigždynas

Vega buvo šiaurės žvaigždė. O po 12 tūkstančių metų ji vėl perims tas garbingas pareigas. 1850 metais Vegai teko išskirtinė garbė: ji buvo pati pirmoji iš visų žvaigždžių, pozavusių prieš astronomų foto aparatą.

Drauge su Epsilon ir Zeta Vega sudaro nedidelį trikampį. Jei, gerai įsižiūrėję, pamatysite, kad toji Epsilon yra dviguba žvaigždė, tai galite džiaugtis savo akimis: jos labai stiprios. Binoklyje be jokių abejonių dvi gražios žvaigždės žiba tamsioje. O jei turėsite progos per teleskopą pažiūrėti, tai pasirodys, kad kiekviena iš tų žvaigždžių suskyla dar į dvi žvaigždeles. Tad Epsilon yra dvigubai dviguba, t. y. keturguba žvaigždė. Savo įdomiu keturgubumu Epsilon yra garsi dangaus mėgėjų tarpe.

Pakreipkime teleskopą į trečią trikampio žvaigždę Zeta. Ji irgi besanti dviguba. Silpnesniosios žvaigždės šviesa atrodo lyg ir su žaliu atspalviu.

Epsilon, Delta, Gama ir Beta sudaro beveik taisyklingą lygiagretainį. Įdomiausia iš šio lygiagretainio žvaigždžių yra Beta. Ji taip pat keturguba, bet jos komponentos sudaro Y raidės pavidalą. Beta yra kintama žvaigždė. Per truputį mažiau, kaip 13 dienų jos šviesa susilpnėja daugiau, kaip 2,5 kartų. Tą kitimą galime matyti nuoga akimi, jei stebėsime kas naktį, palygindami su kaimyninėmis žvaigždėmis.

Delta yra labai plačiai išsišakėjęs dviguba žvaigždė. Jos komponentos nutolusios viena nuo kitos net 12,5 minučių. Gama yra spektroskopinė dviguboji, tad jokių teleskopų jos nesuskaldysi. O tarp Gamos ir Betos yra didžiausia Lyros žvaigždyno atrakcija, garsusis planeta rinis miglynas, vadinamas žie-

lyros žvaigždynas

lyros žvaigždynas

(Nukelta į 5 psl.)

APDRAUDŲ AGENTORA
Namų, automobilių, gyvybės, sveikatos, patogių išimokėjimo sąlygos
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

IŠVALOME KANALIZ. ŠULINĮ (CATCH BASIN) — \$4.00
Perstatymas ir patalpinimas. Visokios rūšies patarnavimai. Prityrę darbininkai, dirba 24 valandas. Darbas garantuotas. Modernūs ir patikimi.
3921 W. 63rd St. — 2959 W. Wilson
TEL. — 583-7085

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI
Ekspertškai uždedami nauji ir tarsi senos. Pliūn apsidraude. Darbų garantuotas.
A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-877

MOVING J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patirtimas. Apdraustas perkraustymas.
VA 5-9209 Chicago, Illinois

MOVING A. VILIMAS
Apdraustas perkraustymas įvairių atstumu.
3415 S. LITUANICA AVENUE
Tel. FRONTIER 6-1882

MARQUETTE PARK — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINEJE

80 MILIJONŲ PERSOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarsi žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų. Chicago Taupymo Bendrovė stengiasi būti tirti finansiskai ir teikti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedami darbais ir finansais, kad galėtumėte pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$84.000.000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate apylankę mūsų 84 milijonų dol. finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Atsilankę pamatysite gėlimis išpuoštą pirmą įstaigos būstinę. Laimės šaltinėlis — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdaringoms įstaigoms apie \$1.200.00. Pamatysite plačiai žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų su-

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- | | |
|---------------------------|------------------------------------|
| 1. Insured Family Savings | 8. Sell and redeem U. S. Bonds |
| 2. College Bonus Savings | 9. Safety Deposit Boxes |
| 3. Christmas Club Savings | 10. Free Community Rooms for |
| 4. Vacation Club Savings | 10. your organization meeting |
| 5. Home Mortgage Loans | 10. (Free Coffee) |
| 6. Home Improvement Loans | 11. Cash checks and pay all family |
| 7. All Types of Insurance | 11. bills with our special money |

4³/₄%
METAMS



sirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštą didelėmis Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metų metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypatingai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokslui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrių, kuriame taupomi mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings) šiame skyriuje laikomiems pinigams mokami patys aukščiausi dividendai, net iki 5 1/4% šandien mokslas kainuoja nuo \$6.000 iki \$12.000 ir

VISUOSE TAUPYMO SKYRIUOSE

Federalinė vyriausybės apdraudus įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki

daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėlais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutalpysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti \$2.50, \$5.00, \$10.00 arba net \$25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po \$25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus neriekia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyriumi).

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime
JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY	12:00 P.M.—8:00 P.M.
TUESDAY	9:00 A.M.—4:00 P.M.
WEDNESDAY	Closed All Day
THURSDAY	9:00 A.M.—8:00 P.M.
FRIDAY	9:00 A.M.—8:00 P.M.
SATURDAY	9:00 A.M.—12:30 P.M.

FILMŲ ĮVAIRUMAI

Naujokės mokytojos nuotykių

Kaip vėsus vėjo pūstelėjimas slopinančiai tvankia dieną nuo ežero pusės maloniai nuteik'a Chicagos gyventoją, taip lygiai kaip malonus siurprizas sutinkamas ir filmas "Up the Down Staircase". Tokių filmų amerikiečiai turėtų daugiau pastatyti. Reikia daugiau filmų, gvildinančių tikrus įvykius, su tikrais žmonėmis, o ne kokių išgalvotų fantazijų su žmonėmis, panašiais į robotus.

Daug kartų Hollywoodo gamintojai rašė spaudoje, minėdami priežastis, dėl ko net didžiūsių studijos negali konkuruoti su britų filmais, nuolat paveržiančiais akademijos premijas, meniškumo bei originalumo atžvilgiu. Hollywoodo bijomasi rizikos.

O dabar, štai, tik įsivaizduokit, tas pats Hollywoodas išdrįso pastatyti filmą, ne elinį, be pretenzijų, nufilmuotą beveik vienoje vietoje, be garsių "žvaigždžių" vardų ir atpasakotą be sensacingumo pėdsakų. Ir išėjo filmas, triumfuojantis savo individualumu.

Filme surinkti tikrai atmintini momentai iš Bel Kaufman plačiai išgirta romano apie mokytojos vargus New Yorko gimnazijoje, pilnoje įvairių problemų. Knygoje gal dar gyvenimiškiau atsispindėjo autorės Kaufman nuotykių, patirti pačiai bemokytojaujant 17 metų. Kai kurie teigė net spaudoje, kad knygos turinio jokių būdu negalima bus perteikti ekrane. Tačiau Kaufman populiarusis romanas (visa serija laišku, parašytų mokytojos didmieščio aukšt. mokykloje) ir labiausiai perkama knyga virto neabejotinai ekrano čempionu. Ir ekrane vaizdžiai rutuliojasi įvykiai, kuriuose rasi komedijos, tragedijos, teroro ir stiprios, dėmesį surašinančios, modernios dramos.

Jaunutė mokytoja — panelė Sylvia Barrett, idealistė, naujokė anglų kalbos mokytoja, apsišarvavusi bakalaureato ir magistrės laipsniais, neslepanti nervingo naivumo, pradeda mokytojauti perpildytoje įvairių rasių New Yorko "Spanish Harlem" (meksikiečių ir portorikiečių rajone) nualintoje aplinkoje esančioje Calvin Coolidge gimnazijoje. Josios klasėje ne tik pilna stiklo šukių, sulaužytų suolų ir pritrūpusios krečios prie lentos, bet ir pabėgusių nuo pamokų mokinių "gudročių", vy

Lyros žvaigždynas

(Atkelta iš 4 psl.)

diniu ir žvaigždėlapuose žymimas M57. Jį galima žiūrėti net 3 inčų teleskopu. Atrodo lyg mažas balkšvas pinigėlis, kiek patamsėjęs centre. Dideli teleskopai parodo jį lyg dūmų žiedą, kurio vidury tūpo mažytė 15 didumo žvaigždėlė.

Lyros žvaigždynas matomas nuo balandžio iki gruodžio mėnesio. Bet geriausia jį stebėti rugpjūtyje, nes tada jis būna beveik zenite. A. Rėdžius



Ziedinis miglynas arba M57, žiūrint pro didžiąlį Mt. Palomar observatorijos teleskopą. Manoma, kad mažytė vidury esanti žvaigždėlė išmeta iš savęs dujas, kurios sudaro tartum didžiąlį kevalą aplink žvaigždę.

rukų, nepažįstančių savo motinų, ir mergaičių, nenorinčių nieko žinoti apie savo tėvus. Ir tik saujelė tėra siekiančių ko nors išmokti.

Mokytojos rolei Sandy Dennis yra puikiausiai parinkta. Ji ne tik nežino, kaip dėstyti, ko mokyti, ar, pagaliau, net kodėl ji nori būti mokytoja. Jos pirmoji pamoka virsta visos klasės žvegiu.

Kai ji pažįsta savo mokinius, mato, kad ir jie yra individai, įvairiausių gyvenimiškų problemų klumpdomi.

Al'ce (kuria ekspertiškai suvaidino Ellen O'Mara), storulė, ligi skaudžios realybės drovi mergaitė, įsimyli gražųjį anglų kalbos mokytoją. Arba Joe (Jeff Howard), galis gauti gerus pažymius, kai nori, bet jis daug populiarenis, kai jų negauna ir pan.

Šioji rolė, kaip svarbiausios veikėjos, yra Sandy Dennis pirmoji. Tačiau kino žiūrovams ji nėra naujokė. Kas galėtų ją pamiršti, išsiskiriančią puikia vaidyba filme "Who's Afraid of Virginia Woolf?" (ne pagrindinėje rolėje), už kurią gavo akademijos premiją. Ji švystelėjo ten, kaip daug žadanti aktorė. Lyg tas žaibo tvykstelėjimas danguje, perspėjantis, kad, štai, atadunda griaustinis. Šiame filme ji jau garantuota kandidatė Oskarui. Ji taip pat gabiai įsivyveno į savo rolę ir taip mokėjo ją perduoti, kad priverčia žiūrovą kartu su ja jausti, galvoti ir net beveik kvėpuoti. Tokia yra natūrali, tyli ir neperdėta jos vaidyba. Tik gal kiek erzina ir pykina, kad ir tikros aktorės išsivalvoja savų manierų. Josios akių uždarymas, gi-

lus nurijimas ir sakinio sulaukymas turėjo palikti su "Virginia Woolf", visa tai nebuvo būtina perkelti ir į šį filmą.

Apie šią mokytoją, beveik neatskiriamą nuo mokinių, sukasi ir kiti pedagogai: Patrick Bedford (debiutantas filme, ciniškas mokytojas), Eileen Heckart, Ruth White, Jean Stapleton, Sorrell Booke, Roy Poole ir Florence Stanley.

Tačiau patys mokiniai beveik nustelbia mokytojus. Aukščiau suminėti, ir Jose Rodriguez, ir John Fantuzzi ir kiti — tai tipai, būnantys mokytojams tikru sloučieriu.

Režisierius Robert Mulligan galėjo pasidžiaugti tokiu talentingu aktorių sąstatu. Užtat jo filmas išėjo tikrai meistriskas, daug pasakantis, aštri komedija ir drama iš juodosios lentos džiungliško gyvenimo. Rež. Mulligan nestatė jokių klausimų, nieiškojo atsakymų, tik jis paprastu paprasčiausiai pristatė žiūrovams pačias situacijas ir kai kuriuos asmenis, įsivėlusius jose. Labiausiai girtina, kad gal 90% įvairiausių scenų jis koncentravo pačioje logiškiausioje filmui apie mokyklą vietoje — pačioje klasėje.

Šis 2-ųjų valandų spalvotas filmas yra vienas malonumas žiūrėti, lygiai kaip mūsų Kazio Binkio "Atžalynas" buvo visados dideliu scenos pasisekimu. Tik čia kitame žemyne — kitos problemos. Filmą žiūrėtinas suaugusiems ir jaunimui.

St. S.
Laimingas tas žmogus, kurio aplinkybės atitinka jo būdą, tačiau tas yra dar laimingesnis, kuris savo būdą pritaiko prie aplinkybių.
Hubbard

• Lietuviai architektai pirmą kartą rugpjūčio 12 d. Vilniuje prasidėjo Lietuvoje vykdomų ir daugiausia dar planuojamų architektūros darbų paroda. Statybos reikalų komiteto skyriaus viršininkas G. Izraelis ta proga priminė laikraštiniams, kad "Mūsų gyvenamųjų namų kvartalai pripažinti kaip vieni geriausių šalyje. Pagal vietas architektų projektą Vilniaus statybos kombinatas pirmasis Tarybų Sąjungoje pradėjo gaminti naujos serijos namus su žymiai patobulintu butų išplanavimu". (Tiesa, rugp. 12.)

Lig šiol pagal rusiškų standartus Lietuvos miestuose statytaisiais naujais butais, kaip kas juos begirtų, jų gyventojai toli gražu nesužavėti. (E.)

Expo 67 Rudens Sezonui KAMBARIAI PAPIGINTOM KAINOM
Rezidenciniame Montreolio rajone, prie didžiųjų susisiekimo linijų, netli Expo, atskiri kambariai su užraktais vien Expo svečiams rezervuotame bute. Informacija siunčiama nemokamai.
Kainos: vienam asmeniui \$5.00, sekantiems po \$2.00
P. RUDINSKAS, 2415 Park Row East, Montreal 28, Quebec, Canada — Telef. 514-482-4094

Cosmos Parcels Express Corp.
Affiliated with Podarogifts, Inc.
PRIIMA Sovietų Sąjungoje gyvenantiems giminėms užsakymus BUTŲ, o taip pat, Sovietų gamybos prekių: — AUTOMOBILIŲ, ŠALDYTUVŲ, TELEVIZIJOS APARATŲ, SKALBIAMŲ MAŠINŲ, PRODUKTŲ ir t. t.
INFORMACIJŲ IR NEMOKAMŲ KATALOGŲ GALITE GAUTI VYRIAUSIOJE ĮSTAIGOJE ARBA VISUOSE MŪSŲ SKYRIUOSE.
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
45 W. 45th Street, New York, N. Y. 10036
Tel. — CI 5-7905

You'll leave your heart at the DIAMOND HEAD RESTAURANT AND LOUNGE
Kartą įžengus vidun, jūsų širdys nuskrandina jus i niekad nepamirštamą tropikinį Pietų Pacifiko grožį. Pasidžiaukite puikiais tropikiniais ar amerikoniškais kulinarijos gaminiiais, atydaū pataravimu ir elegantišku patogumu.
SOTŲ UŽKANDŽIAI
Sara Mitchell Hostess
ON SOUTHWEST HWY. JUST WEST OF THE REDZIE, 79th STREET INTERSECTION
for reservations call 925-3678
Private Rooms for Group Parties and Couples

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORO VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį, viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vakaro Sekmadeniais uždaryta liepos ir rugpjūčio mėn

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SA-TOM.
4 3/4% On savings accounts
5 1/4% on investment bonus
NUO SAUSIO MĖN. 1 d., 1967
Sąskaitos apdraustos iki \$15,000
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LUTIKAS
PASIRINKIMAS SPALVUOTU AR PAPRASŲ TELEVIZIJŲ, RADIJŲ, STEREO, ORO VESINTUVŲ, TAISYMAS
2412 WEST 71st ST. CHICAGO, ILL. 60629 TEL. 471-2446

Highest Rates on Savings
At Standard Federal Savings your savings earn at the highest rate paid by any savings Institution in Chicagoland.
4 3/4% PER ANNUM. CURRENT RATE
PASSBOOK SAVINGS
Earnings are added and compounded four times a year. No time requirements. No minimum amount. Additional amounts can be deposited at any time in any amount.
5 1/4% PER ANNUM
6 MONTH CERTIFICATES
Designed for savings investors who have large lump sums to invest. Issued in minimum amount of \$10,000.
INSURED SAFETY
Your savings are protected by our own exceptionally strong financial condition and by insurance to \$15,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a permanent agency of the U. S. Government. Safety for your savings is a tradition at Standard Federal Savings.
Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.
ASSETS OVER \$116,000,000
STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
AUGUST-RUGPIŪCIO 24, 25 ir 26 D.D.
AMERICAN FIVE STAR BRANDY Fifth \$3.09
BARON VON KLUEG V.S.O.P. IMPORTED GERMAN BRANDY Fifth \$3.89
MONNET V.V.L. IMPORTED COGNAC Fifth \$4.29
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P Fifth \$4.89
RICCADONNA IMPORTED VERMOUTH dry or sweet 30 oz. Bottle \$1.39
CUSENIER Imported VODKA 80 Proof Fifth \$3.98
SANDY MACDONALD IMPORTED 86.8 Proof SCOTCH WHISKY Fifth \$3.98
POPULAR BRAND OF IMPORTED CANADIAN WHISKY Fifth \$3.69
MEISTER BRAU BEER Draft or Regular Case of 24—12 oz Bottles \$2.69 Plus deposit
AUGSBURGER Bavarian Flavor BEER Case of 24—12 oz. Throw away bottles Case \$4.59

NAUJI LEIDINIAI

ATEITIS. Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas Nr. 6. Redakcija: J. Damašytė, S. Gedvilaitė, G. Ivaškienė, V. Juškaitė, G. Juozapavičiūtė, G. Naujokaitis (foto ir techn. priežiūra), A. Sabalis. Metams \$5. Adr.: 64-09 56th Road, Maspeth, N.Y., 114-21. Parodoma gražios iniciatyvos medžiagos tvarkyme, lauzyme, bendradarbių verbavime. Aug. Sužiedėlis rašo apie moksleivį ir laisvės supratimą, išryškindamas reikalą pasilikti lietuvių, kas mus tik gali praturtinti ir padaryti laisvesnius nuo savo aplinkos. D. Kojelytė rašo apie Joninių papročius. Supažindinama su psichologu dr. Ant. Sužiedėliu, perteikiant eilę jo aktualiuju minčių ir gausybę jo nuotraukų; duodamas sąrašas vasaros pasiskaitymams tinkamų knygų, recenzuojama St. Ylos knyga "Moderni mergaitė" (II laida). Visa eilė jaunų ateitininkų duoda savo poezijos ir kitokių rašinių. Gausi informacija iš plataus pasaulio, iš ateitininkų gyvenimo.

BULLETIN. Leidžia Institute of the Study of the SSSR, Muenchen 22, Mannhardtstr. 6, Vokietijoje. Nr. 5. Gausi nuodugnių studijų apie bolševikų revoliuciją, Sovietų - kinų santykius, Sovietų žvejybos laivyno augimą, Sovietų turimą sąvoką apie tautybes. Atitinkamos spaudos apžvalga ir Sovietus liečiančių įvykių kronika.

ACEN NEWS. Dvimėnesinis žurnalas apie pavergtų Europos tautų veiklą. Metams \$3.00. Adr. 29 West 57 St., New York, N.Y. 10019. Šiame 5 nr. Juozas Audėnas apžvelgia naujus reikšmingus okupuotos Lietuvos žemės ūkyje. Informuojama apie intelektualų priespaudą dabartinėje Lenkijoje, Gausi informacijų apie pavergtas Europos tautas ir jų žmonių veiklą laisvame pasaulyje.

FILATELISTŲ DRAUGIJOS LIETUVA BIULETENIS. Nr. 4 (112). Mimiografuotas leidinys. F. Domijonaitis, Kauno pašto pirmasis viršininkas, plačiai rašo apie Kauno pašto įsikūrimą po I Pasaulinio karo. Informuojama apie filatelistų dr-jos veiklą, svarbiausia — apie 1968 m. vasario 16-18 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje ruošiamą pašto ženklų parodą.

PASAULIO LIETUVIS. Nr. 29 (birž. mėn.). Leidžia Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba, redaguoja St. Barzdukas. Išėina 7 kartus metuose. Metams \$2. Adr.: 18108 Hiller Ave, Cleveland, Ohio 44119. Duoda stropiai surinktas ir kondensuotas

SIUVIMO MAŠINOS
BERNINA • NECCHI • ELNA • PFAFF • KENMORE
(šveicarėškos, vokietėškos, itališkos, japoniškos, Singer ir kitos). Taisome, parduodame ir nuomojame prietaisus kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir švningas. Turime dalis, prietaisus pagal skoni kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose. Parduodame ir taisome dulkių siurblius.
B & B SEWING MACHINE CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikinis

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidėdant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PR 6-8998

GRAFIKA IR GRAFIKAI

GRAFIKAI

(Atkelta iš 3 psl.)
garsumas, data, kurioje darbas sukurtas ir kurioje jis atspausdintas ir šimtai kitų dalykų turi daug reikšmės vertę nustatant.

Bet tas viskas yra relatyvu kiekvienam darbu ar menininkui. Pavyzdžiui, Rembrandto graviūra visai be kraštų aplinkui piešinį yra vertingesnė už tą su plačiais kraštais, nes siauri kraštai reiškia, kad darbas buvo pačio dailininko atspausdintas arba jo laikais padarytas. Mat, tais laikais buvo mada apkarpyti popierių iki pat piešinio kraštų. Bet, pavyzdžiui, Picasso darbas su siaurais kraštais arba visai be baltų kraštų yra įtartinas, nes gali reikšti, kad tai reprodukcija, ar kad kas nors ją apkarpė dėl nežinojimo ar apsiriekęs. Čia suminėtas tik vienas pavyzdys, kuris turi įtakos ir grafikos darbų vertę. Visiems

Juozas Bertulis, ZODIS MUZIKOJE IR MUZIKA ZODYJE. Mimiografuotas, kruopščiai parūštos ta tema paskaitos leidinys, gausiai panaudojant brėžinius ir gaidas. Apstu medžiagos iš įvairių kūrėjų ir įvairių tautų gyvenimo, suglaudinta į 31 psl.

Prisijaukink varną, ir ji iškapos tau miegančiam akis.
Prancūzai

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikyti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258 59

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Rastinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

MES MOKAME 4 3/4% ant risų sutaupų per annum

MIDLAND SAVINGS
4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
August Saldukas
Chairman of the Board

ST. ZABRODSKAS
MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS
Atlieka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus elektros inžinerius ir kt. Išrūpina reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ir remontavimui.
Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.
2040 West 52nd Street
Telef. — PR 8-7887
CHICAGO, ILLINOIS 60609

ŠILUVOS
Religinio Kongreso Momentai
PATAISYKITE IR KITIEMS PASICILYKITE ŠILUVOS MARIJOS šventinimo ir RELIGINIO KONGRESO Washingtono MUZIKOS PLOKSTELĖ

PASIKLAUSYKITE ISTORINIŲ IVYKIŲ:
J. Naujalo Mišiu, Dainavos ansamblio giedamų šventovėje,
Br. Budriūno giesmės "Sveika, Marija", atliekamos sol. A. Pavašario,
J. Starkos kompozicijos "Tušti paliktieji namai", įdainuotos sol. R. Mastienės.
Br. Markaičio "Nenuženk nuo akmenų, o Marija" giesmės, atliktos sol. Pr. Bičkienės.
T. Brazio dainos "Oi toli, toli", sudainuotos New Yorko Lietuvių vyrų choro, ir giesmių, giedamų tūkstantinės minios.
Plokštelės kaina \$5.00; ji gaunama pas lietuvių plokštelių platintojus arba pas leidėją: Šiluva Record, 110 W. Lafayette Ave., Baltimore, Md. 21217.

LIETUVIŠKA VALGYKLA. GRAŽIAUSIAS LIETUVISKAS RESTORANAS, KURIAME GAMINAMI LIETUVIŠKI VALGIAI
Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

LIETUVI, ATOSTOGAUK SMAGIAI!
Pigu. Svaru. Seimoms ir pavieniams. 200 pėdų nuo Atlanto. Atsilankę nesigailėsite.
Florida Surfside resortas, Pompano Beach.
710 South Ocean Blvd. (A-1-A).
Kviečia: sav. E. RUDAITIS ir K. JUŠKENAS
Tel.: Chicago LA 3-9219. Florida: Area code 305-942-2400

kitiems išaiškinti čia neužtektų vietos. Tam yra išleidžiamos net ištisos knygos. Bet baigiant norėčiau patarti būti atsargiam perkant grafiką, ypač senųjų meistrų. Geriau pirma pasiklausti žmonių, kurie šioje srityje yra daugiau prityrę.
(Bus daugiau)

• Nauja A. Miškio knyga.
Vilniuje išleista Antano Miškio devynių giesmių lyrinė poema "Svajonė ir maistas" (74 psl., 8,000 egz.). Poemos tema — Julius Janonis.

Reputacija yra tai, ką žmonės apie tave galvoja. būdas yra tai, ką Dievas apie tave žino.
Paine

JOIN THE AVONDALE TEAM
Looking for a future in New Orleans?
It's here for you — at Avondale Shipyards.
Engineers and Draftsmen
Structural piping
Mechanical
Material takeoff
Marine experience not required.
Excellent Company benefits.
Write today, enclosing resume to:
Personnel Manager
AVONDALE SHIPYARDS, INC.
P. O. Box 50280
New Orleans, Louisiana 70150
We are an equal opportunity employer

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas Executive Secretary
ON INVESTMENTS Units of \$100.00 Dividend Checks Mailed Quarterly
ON BONUS SAVINGS Units of \$1,000.00 For 3 Years Dividends Paid Quarterly or Compounded
1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330
HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

LIETUVIŠKA VALGYKLA. GRAŽIAUSIAS LIETUVISKAS RESTORANAS, KURIAME GAMINAMI LIETUVIŠKI VALGIAI
Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

LIETUVI, ATOSTOGAUK SMAGIAI!
Pigu. Svaru. Seimoms ir pavieniams. 200 pėdų nuo Atlanto. Atsilankę nesigailėsite.
Florida Surfside resortas, Pompano Beach.
710 South Ocean Blvd. (A-1-A).
Kviečia: sav. E. RUDAITIS ir K. JUŠKENAS
Tel.: Chicago LA 3-9219. Florida: Area code 305-942-2400

MOVING
perkrausto baldus iš arti ir toli.
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

Ponioms ir Panelėms
Švediškas masažas. Sauna ir garvonijos. Specialus masažas pavargusioms kojoms. Pašalinimas nereikalingų plaukų elektrolizis būdu.
FIELD ANNEX BUILDING
JANINA POCS, MARSHALL
Tel. DE 2-6631 ir namų NA 2-6712
25 E. Washington St. Suite 1420

Perskaite "Draugą", duokite kitiems pasiskaityti

METROPOLIS-RESTORANAS
6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009
Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt. didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gerimų. Lietuviškoj jaukioj nuotaikoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavai-gyti ir atsigalvinti.
Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki vėlumos. Šeštad. ir sekmad. nuo 12 val. d. iki vėlumos. Visi prašomi atsilankyti.
Savininkai PETRAS IR ANTONINA KAUSAI

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų maldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų
LIETUVIŲ ĮSTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirt. 9-9 val., antr. treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekm. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

FOTOGRAFAS ŽAVIOMS NUOTAKOMS
THE Paul STUDIO
home of MODERN photography
Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 South Morgan St. YA 7-5858

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 3/4% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPESIMĖ PAGAMINTI PAVASARIO SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS
STEIN TEXTILE CO.
urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, "boucle's" ir "fiberglass".
PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.
STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko nylonų, taffeta, aksomo, ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams stuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.
616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.
Nemokama įveta mašinoms pasitatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's alkšteje.

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti

Kultūrinė Kronika

• Dariaus Lapinsko muzikos mokykla Chicagoje atidaroma šį rudenį, rugsėjo mėnesio antrojo pusėj. Mokykla veiks Baleso mokyklos patalpose, 69 gatvė, Marquette Parke. Dėstomuos dalykus bus išinama bendrieji muzikos pradai, supažindinama su muzikinėmis formomis, instrumentais, kreipiamas dėmesys į piano pamokas, improvizaciją, muzikos istoriją ir kt. Kursas bus dėstomas grupinėse klasėse, bet taip pat bus duodamos privačios pamokos. Kaip žinoma, kompozitorius Darius Lapinskas pastaraisiais metais mūsų muzikiniame gyvenime dinamiškai pasireiškė kaip kūrybingas jo atsiviežintojas, gir dėtas ne viename koncerte ir dar daugiau žada rinktiniam mūsų muzikos lobynui. Ir šiemetiniame Lietuvių kultūros kongrese Chicagoje bus statomi du nauji jo muzikiniai kūriniai: "Maras" ir "Karalius Mindaugas". Kompozitorius neatšokimas nuo lietuviškojo muzikinio gyvenimo, bet pasilikimas jame, o dabar net ir muzikos mokyklos įkūrimas, yra labai sveikintinas reiškinys. Šitai turint galvoj, muzika besidominanti mūsų visuomenė turėtų į jo užmojus atkreipti akylą dėmesį. Visais minėtos muzikos mokyklos reikalais galima kreiptis į patį kompozitorių šiuo adresu: Darius Lapinskas, 3350 W. 64 St., Chicago, Ill. 60629 — telef. 776-2311.



Darius Lapinskas, kurio muzikos mokykla šį rudenį atidaroma Chicagoje. Nuotr. V. Račkausko

• Taškento noras Vilniuje virsta įsakymu. Taškento filmų studija "mobilizavo" sau aktorius iš Vilniaus dramos teatro, Laimoną Noreiką (ne Virgilijų iš operos), be jo sutikimo, prieš jo valią. Mat, Taškente užsimota pagaminti "uzbekų filmas", kurio tikslas — išaiškinti, kodėl ne tik rusai, bet ir uzbekai, kirgizai, tadžikai uoliai kovoje prieš vokiečius (wis tas "tautų draugystės" reikalas). Filme reikia aktorius vaidinti vokiečio karininko vaidmeniui. Taškente nerado tam tinkamo aktorius. Bet, pamatę Laimoną Noreiką Zalakevičiaus filme, nutarė, kad jis gerai tinkas ir vokiečių Hofmaną vaidinti. Atsiuntė kvieslį į Vilnių. Bet, kaip pasakoja "Ekranas Naujienos" (1967/25), "Noreikos neviliojo uzbekų draugų pasiūlymas". Atsikabinėję:

"Nėra kada, dabar pats sezono įkarštis, gastrolės — darbo teatre neįmanoma suderinti su darbu kine. O ir nuotoliai ne tokie jau maži: Taškentas — Vilnius. Net į bandymus nebus kada nuvykti!"

Tačiau po kiek laiko L. Noreika gavo telegramą: "Jūs be bandymų patvirtintas pagrindiniam vaidmeniui filme 'Ferdaho žygdarbis'. Sveikiname, linkime sėkmės!"

Kodėl Taškento filmų studijos noras — Vilniaus teatre įsakymas, paaiškinimo nėra. Faktas tik, kad L. Noreika jau filmuojamas Taškente. (E.)

• Vilniuje prisiminta čionykščiai mūsų literatūros jubilatai ir paroda Montrealyje. V. Kazakevičius "Pergalėj" (1967/7) nauju stilium — nevadindamas nei "tautos atplaišomis", nei kurios nors "žvalgybos agentais" — paminėjo šešių 60 metų amžiaus sulaukusių rašytojų pavardes: B. Rutkūno, P. Andriūšo, A. Rūko, B. Brazdžionio, N. Mazalaitės, A. Gustaičio. Net pasitarė, kad Santvarai ir Gustaičiai susidėję namą įsigijo.

Rugpiūčio 6 d. "Tiesa" Vilniuje paskelbė septynių eilučių pranešimą apie Montrealyje įvykusią tame mieste gyvenančių lietuvių dailininkų parodą. Paminėjo visas septynias dalyvių pavardes ir pareiškė, kad "Paroda nedidelė, bet daro gerą įspūdį". (E.)

• Lietuviai tarptautiniame bibliotekininkų suvažiavime ir "pasiuntinys" Jungtinėse Tautose. Vilniaus universiteto dėstytojas K. Sinkevičius ir respublikinės

bibliotekos skyriaus vedėjas P. Kizis, kaip Sov. S-gos bibliotekininkų grupės nariai, rugpiūčio 10 d. išvyko į Kanadą dalyvauti tarptautinės bibliotekininkų federacijos suvažiavime. Po septynių dienų suvažiavime, jo dalyviai numato lankytis Otavoj, Quebec'e, Montrealyje, o taip pat Bostone, Washingtone ir New Yorke, kur lankysis Jungtinių Tautų biblioteką. (Tiesa, rugp. 11.)

Pranešimo autorius (K. Povylis, be jokio oficialaus titulo), minėdamas Jungt. Tautų biblioteką, pabrėžė, kad jai vadovauja "mūsų respublikos pasiuntinys — buvęs Vilniaus universiteto Mokslinės bibliotekos direktorius L. Vladimirovas". Atseit, tenai nėra tokios koncepcijos, kad J. T. įstaigoje gali būti tiesioginis Jungtinių Tautų pareigūnas. Sako, kad tai "pasiuntinys". Tik J. T. pareigūną laikant pasiuntiniu, būtų tiksliau tarti ne "mūsų respublikos", o stačiai — Sovietų Sąjungos pasiuntinys. Nesgi "respublikai" tikrai neturi galios ką nors pasiūsti į Jungtines Tautas. (E.)

A. Šalčius, pataikaudamas okupantams, puola Aistį

Raudonųjų laikraštis "Laisvė", redaguojamas A. Bimbos, kuriam Lietuvos okupantai už pataikavimą Maskvai ir už pasitarnavimą okupantams suteiktą daktaro laipsnį, rugp. 18 d. numeryje išspausdino žinią, kad ryšium su "Drauge" pasirodžiusiu J. Aisčio straipsniu, kuriame jis demaskavo kai kuriuos Montrealyje pasirodžiusius Maskvos atgabentus pareigūnus, A. Šalčius pasiuntė atsiprašymo

laišką į Vilnių. Anot paduodamos žinios, "Amerikos Lietuvių Fondo vedėjas A. Šalčius laišką 'Lietuvos' ansamblio vedėjui Vladiui Bartusevičiui užtikrino, kad tai esąs tik paskiras išsišokimas, neišreiškias pastarosios išveijos nei kultūrinės etikos, nei jų nusiteikimo..."

Šalčius neprotestavo prieš Kremliaus agentus, kurie lietuviškosios programos metu pasistengė pašaliniais garsais užtrenkti publikos giedamą Lietuvos himną. Bet jis kelia balsą prieš Aistį, iškelusį net kai kurių jų lemtingose liūdnojo birželio dienose dalyvavimą raudonojo saugumo suruoštoje žmonių medžioklėje. Aistis kur kas daugiau atstovauja mūsų išveiją, negu Šalčius, ne vienu atveju sklandžiai pasitarnaujas okupantų reikalams.

Pažymėtina, kad "Laisvėje" išspausdintoji žinia yra atsiųsta "AFL", kas, kaip iš paties žinios teksto paaiškėja, turi reikšti "Amerikos Lietuvių fondas", kurio vedėjas yra pats A. Šalčius. Taigi — A. Šalčius, savo žiniomis prieš patriotus lietuvius, kokiu yra Aistis, ima ap rūpinti komunistiškų laikraščių. A. Šalčius jau pasirinko bendradarbiavimą komunistiškose spaudoje. Jis New Yorke išeinančiai "Laisvei" parūpina vadinamos kultūrinės kronikos ar siūnia savo informacijas oku-

pantų kontrolėje Vilniuje liežūnams "Pergalėj", šio žurnalo 7 numeryje be kitų dalykų išspausdintas jo rašinys, kuriame išgarbinamas Lev Vladimirov, Sovietų pareigūnas J. T. bibliotekoje.

J. Žvilb.

Tas tampa menkesnis žmogus, kas klausia savo būdo menkybių. Mencius

Naujas antibiotikas

Upjohn bendrovė Kalamazoo, Mich., išrado naują antibiotiką, pavadintą ubradimin. Jis naudojamas sterilizuoti (apvalyti nuo bakterijų) rankas, kambarius, laboratorijas, o taip pat padeda augimui gyvulių, paukščių, žu-

EXPO 67 PASUS IR BONŲ KNYGUTES

Montrealyje nusipirkite su žymia nuolaida darbo dienomis Montrealyje Lietuvių Kredito Unijoje "Lite", o sėkmadieniais po 10-tos valandos pamaldų Aušros Vartų parapijos spaudoje kioske.

"Lite", Aušros Vartų parapijos ir kioskos adresas: 1465 De Seve St., Cote St. Paul, Montreal 20, Que., Canada

A & P MECHANICS OPPORTUNITY

Enjoy small airline seniority with large airline pay scales and benefits. Our new expansion program includes improved working environment and facilities. All personnel receive complete initial training and annual refresher courses.

To arrange for transportation to interview contact:

Write, Wire Or Call Collect 317 241-8201 R. D. COLLINS AT

LAKE CENTRAL AIRLINES Indianapolis, Indiana

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanius valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois

(2 blokai į rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GArden 4-5800

Jauki atmosfera — Skanūs valgiai — Skubus patarnavimas

VESTUVEMS IR BANKETAMS YRA PRIVATŲS KAMBARIAI — NUO 10 IKI 800 ASMENŲ

Atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sėkmad. ir šventad. nuo 1:00 val. po pietų.

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puikl atmosfera



PIETOS \$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS TALPA — 350 SĖDMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atdara sėkmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- P pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.



PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgiems terminams ir prieinamais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President



SEARS

HERITAGE MEMORIALS ANTKAPIAI IR PAMINKLAI yra pilnai garantuoti Sears, Roebuck and Co.



KAINOS nuo \$74.95; į tą kainą įeina pristatymas ir padėjimas ant kapo. Kapinių mokesčiai atskirai. SUTAUPOTE • APTARNAVIMAS • PATENKINTI 6153 South Western Ave. Tel. HEMlock 4-4800 THOMAS J. KEARNS, vedėjas.

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

GUZAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų išmoutuvių ir kitų papuošimų

2448 West 63rd STREET

Telef. PROspect 8-0833 PROspect 8-0834

EUDEIKIS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Kopyčios:

4605 - 07 South Hermitage Avenue Telefonas — YArds 7-1741-2

4330 - 34 South California Avenue Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPYČIOS

2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 8
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS G. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. — 636-2320

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

DIDŽIŲJŲ BANDYMŲ DIENOSE...

SOFIJA OZELIENE, Chicago, Ill.

Nakties glūdomoje tylėjo susigūžęs miestas. Trys skardūs Karo muziejaus laikrodžio dūžiai perskrodė tylą.

— Ir vėl nemigo naktys... — atsiduso Natalija. Ausyse be paliovos spingėjo.

Smilkiny nervingai plakėsi gyselė... Užmigti, nors trumpam apraminti įkautusius smegenis... Jai baugu auštančios dienos, ką ji atneš, kokie nauji bandymai išties jos šeimą. Šeimą? Teisingiau tarus — likutis šeimos: šeimos galva, vyras, gamtos mo-kytojas, niekad nesidomėjęs politika, sumintas, nuteistas ir iš-vežtas už Uralo.

Staiga ji sulaukė kvapą ir įtem- pė klausą: artėjo sunkvežimis. Sekundė — įtampa atslūgo — sunkvežimis pralėkė pro šalį... Per sapną sudejavo Danutė, Vargonėlė, nerimsta — iš savo vyro Jono, iš poligono nesaulau- kia žinių... Sklinda gandai, eša Lietuvos kariuomenė apsupta, daug karininkų sumita. Jos sū- nus, aštuntokas Rūtenis, dirba pogrindy; kelintą naktį leidžia Viliampoly. Neries pakrantė. Dėl jo daugiausia nerimsta jos širdis...

Pagaliau ji pajuto palaiminto miego užuomaršį. Nubudo tik nuo sutartino Rū- tenio stuksenimo į terasos lan- gą.

— Rūtenėli, brangusis, — puo- lė motina prie durų.
— Luteni, Luteni, — džiau- gėsi tik ką nubudus Ramunėlė.
— Labas rytas, mamut, — išbučiavo jis motiną. — Šiandakt nebuvo didesnės žmonių me- džioklės, ačiū Dievui, — ir pa- ėmęs ant rankų džiaugsmingai kryptaujančią Ramunę, apsu- ko ją virš galvos kelis sykus.
— Ramiau, ramiau, Rūtenėli, atmint — sveitimi už sienos.
— Nusavino namus, užėmė butą — ir dar reikia bijoti? — nepasidavė Rūtenis.
— Ar neturi žinių iš Jono? — paklausė jis Danutės.
— Nič nieko, man begalo ne- ramu.
— Nesisielok per daug, sesut. Ryt - poryt kils karas, bėgs, kaip pašėlę ivanai su patrankė- lėm ir katiušom. Informacijos tikslios — skelbia BBC per ra- diją iš Londono.
— Duok, Dieve, greičiau...
Pasigirdęs prie durų skambu- tis išgąsdino visus.
— Rūteni, greičiau į šlaitą: Danut, pažvelk pro užuolaidą į gatvę.
— Visa Putvinskio gatvė tuš- čia — nei vienos mašinos; prie mūsų durų irgi nieko.
Po antro skambučio Natalija paklausė:
— Kas ten?
— Onutė, Jasėnų Onutė, įle- skite.
— Onutė, Jasėnų Onutė, — sąmoningai garsiai pakartojo, kad išgirstų vaikai.
— Prašau, Onute, — pravėrė duris Natalija.
— Ačiū Dievuliui, jūs nam'e, neišvežti. Sveika, mieloji ponja, Danute. Vaje, kaip per metus išaugo Ramunėlė.
— Onute, tu taip ne'ikėta' at- vykai, atrodoai suvalgusi, ar sveiki namišk'ai, kaip mo'utė laikosi? — susirūpino Natalija.
— Ponia mieliausioji, — pra-

virko Onutė, — išvežė, visus iš- vežė: jūsų motinėle ir broj su šeima šeštadienį, saulutei te- kant. Pirmoji sunkvežimį pama- tė močiutė. Prikėlė sūnų, sako, bėk, slėpkis, suims tave... Ne- suspėjo. Bematant į vidų suėjo enkavedistas, du raudonarmie- čiai su atstatytais šautuvais ir milicininkas — miestelio žyde- lis. Patikrinę sąrašą, įsakė per- dvi valandas pasiruošti tolmai- kelionei — į Sibira. Be žado, pri- trenkti tylėjo visi. Pirmoji at- sipeikėjo senoji Jasėnienė, per- sižegnojo. Mudvi sukišome į maišus šiltus drabužius, apavą. Seimininkas su Ignu sudėjo maistą. Blogiausiai sekėsi šeim- ninkei — vaikeliai išsigandę mongolų, verkė įsikabinę moti- nos. Kai ryšulius sumetė į sunk- vežimį, močiutė suklupdė šeimą prie Aušros Vartų Motinėls pavaisko ir sukalbėjo maldą. Jaunoji Jasėnienė nepajėgė at- sikelti nuo grindų — tiek šird- gėla ją suėmė. Vyras nunešė ją ant rankų. Močiutė prašė per- duoti jums ir šeimai jos moti- nišką palaiminimą. Prašė dėl jų nesisieloti, nes savų rūpesčių pakanka. Su sodyba močiutė at- sisveikino plačiu kryžiaus žen- klų, — baigė pasakoti Onutė.
Naujo smūgio ištikta, sukau- pusi dvasines ir fizines jėgas, Natalija kartojo:
— Viešpatie, suteik jėgų pa- kelti šį bandymą ir gelbėk nuo kitų! — Akyse vaizdavosi vaikų pavojus. — Danute, — su- sigriebė ji, — sėsk prie lango. Rūteni, dėk į portfelį megztinį, maisto.
— Rūtenėli, štai sūris su kmy- nais, močiutės suslėgtas, — iš- ėmė iš pintinėls sūrį ir kitas kaimo gėrybes Onutė.
— Ačiū, Onute. O kaip Mo- tiejūnas? — pasiteiravo Rūte- nis.

— Danut, Onut, atmintkite, — Rūtenis prieš dvi savaites išvy- ko į Vilnių.
— Atsitrauk nuo lango, kad nepamatytų.
Neužilgo pasigirdo skambutis. Natalija nepajudėjo. Po antro, ilgo ir nakantraus, ji nuėjo į prieškambarį.
— Kas ten? — paklausė.
— Milicija, tuojau atidaryki- te.
— Ar čia gyvena vyresnio



Auguste Renoir (prancūzas, 1841-1919) Skrybėlaičių puošimas (ofortas). Ramonio nuosavybė

— Išvežė visus, tik senoji Mo- tiejūnienė liko. Matyt, jos są- raše nebuvo.
— Ji paėmė iš raudančios mar- čios pusmetinį Petrelį.
— Cit, neverk, — ramino, — ar norėtum, kad vaikel's vagone uždustų, ar Sibire sušaltų. Su Dievo pagalba išauginsi. Jam priklauso žemė ir jis ją valdys...
Ką ir bekalbėti — stiprios valios moteris.
— Palikti kūdikį — kaip bai- su, — susijaudino Danutė. Stai- ga ji sušuko:
— Mamut, Rūteni, iš Mairo- nio gatvės įsuko mašina, lėtina greitį, mėlynkepuri, raudonar- mielis sėdi...
— Rūteni, greičiau, bėk, — sušuko Natalija.
— Su Dievu, neb'jok, mamut, bematant pasieksiu Žema čiu gatvę.
— Danut, Onut, atmintkite, — Rūtenis prieš dvi savaites išvy- ko į Vilnių.
— Atsitrauk nuo lango, kad nepamatytų.
Neužilgo pasigirdo skambutis. Natalija nepajudėjo. Po antro, ilgo ir nakantraus, ji nuėjo į prieškambarį.
— Kas ten? — paklausė.
— Milicija, tuojau atidaryki- te.
— Ar čia gyvena vyresnio

leitenanto Jono Jovaro žmona Danutė Jovarienė? — paklausė enkavedistas.
— Tai aš, — nerimo kupina atsakė Danutė.
— O kur dabar vyras randa- si?
— Jis yra Pabrandės poligo- ne. Ten išvyko su savo daliniu gegužės pradžioje.
— Kada matėtės paskutinį sykį?
— Nuo jo išvykimo nes'ma- čiau su vyru, nes tą dieną ap- leidau Vilnių ir atvykau pas motiną.
— A, šit kaip, — įtūzo enka- vedistas ir paliepė civilui ir už durų stovinčiam raudonarmie- čiui iškirsti namus.
— Kur mano vyras, kas at- sitiko su juo? Kur jis yra? — tardymo sukrėsta sušuko Danu- tė.
— Tamstos vyras niekšas, iš- davikas, špionas, pabėgo su bi- riu. Visvien surasime jį gyvą ar negyvą, — pragrasino jis re- volveriu.
Jis gyvas — nepasidavė bu- deliams, — sužibo viltis ir sutei- kė Danutei jėgų.
Kai nesurađe Jovaro, suėmė ją, Danutė, palikusi Ramunę motinos ir Onutės globoje, guo- dė jas greitai sugrįžimui...
— Neverk, močiute, mamytė greit sugrįš, — kartojo Ramu- nėlė, atbula rankute braukdama Natalijos ašaras...

TIKSLUS ELGIMASIS

Klausimas: Kaip geriaus'a pa- sielgti sekančiu atveju? Sutinku asmeni, amžiusis nematyta, mane vadinantį vardu, o jo pa- vardės niekaip negaliu atsiminti. Dar labiau nepatogu, kai esu tu kuo nors, ką reikėtų supa- žindinti?
Atsakymas: Tai tikrai nema- žai padėtis, kurioje atsidūrė ne vienas. Jei Jūsų sumišęs žvilgs- nis neužveda ant kelio sutiktąjį asmenį pasisakyti pavardę, blogiausiai atveju, galite paprastai pasakyti: "Atleiskite, žinau, kad esame susitikę, bet negaliu prisiminti Jūsų pavardės". Tai nėra ideali išeitis, bet jei nenorite kankinti savęs, stengdamies prisiminti to asmens pavardę, tai tėra vienintelė išeitis.
Klausimas: Ar galite pasaky- ti, nuo kurio amžiaus papras- ai pradeda adresuoti mergai- tams ar berniukams atvirutes (gimimo dienos ar Kalėdų pro- ga) "Ponas" ar "Panelė", ar š a- me krašte amerikiečiams angli- kalba "Mr." ar "Miss"?
Atsakymas: Mergaitė teisin-



Saulėleidis, Nuotr. Alg. Grigaičio

S. M. Jurgita

SIANDIEN
Jei dar svajoti drįstam, rinkim lietaus lašus tu čias važas srove užberti, kad vėl tamsioms pakrantės naktims da'nuotų, d'enos saulei šaltinius išd'iovinus, d'enos saulei debes paskandinus nebyliame dugne.
MIRTIS
Lenktynės baigtos. Kojoms atitrukus nuo žemės, atsiduskim.
Rytmečio rasa lengvesnė už kelio žvyrą, švelniau ji krinta, švelniau subyra ir susima'io su prakato lačiais.

Lenktynės baigtos. Kelias pasiekęs rytmetį.
MALDA
Tyla kurtinančiame mieste gatvės triukšme. Dykumų beribė tylymoj aiškus zodis, išreikšias bežadį toliū norą susilieti su dangum.
BROLIS
Tarp žmonių yra prarajos arba tiltai. Tuo mes broliai, kad mūsų pasaulis vienas, ir tarp mūsų nėra nei prarajos, nei tilto.
VAIVA
Ausiū naušiu mėlyną takelį gintaro pilin.
Siūbuos banquos mylimo laivelis mėlynu dangum.
Ji pamatysiu, juostuose išsprendus va vorykėtės mįslę.

TEISININKŲ SIMTMETIS

N. BUTKIENE, Reading, Pa.

1969 m. sukaks 100 metų, kai JAV moterys, gavusios teisinin- kių laipsnį, išsikovojo sau ly- gias teises su vyrais aktyviai dirbti teisininkų profesijoje.
1869 m. pirmoji moteris no- rėjo įstoti į teisių fakultetą Co- lumbijos universitete, bet ne- buvo priimta. Jai pavyko tik įstoti į St. Louis universitetą, Missouri. Tais pačiais metais Iowa valstybėje gavo leidimą praktikuoti pirmoji moteris, ga- vusi patyrimą savo vyro teisi- ninko raštinėje.
Tačiau tais pačiais metais JAV Aukščiausias teismas (Sup- reme Court) sutiko su Illinois teismo nutarimu, kuriuo buvo atsisakyta poniai Myrai Brad- well, teisėjo našlei, pripažinti teisę praktikuoti. Vyriausiojo teismo nuomonė buvo, kad iš vi-

so moterims, dėl jų švelnumo bei drovumo, ne visos profes- jos tinka, ypač teisė, reikalau- janti tvirto būdo ir karta's net žiaurumo.
Pasiiekta lygybė
O šiandien šitos "švelnios" ir "drovingos" moterys veržiasi lygiai su vyrais dirbti teismuo- se, kai tik atsiranda juose lais- vos vietos. Columbia universi- teto profesorius Walter Gell- horn sako, kad moterys ne tik gali būti geros teisininkės, bet, apskritai, kur jos pakliuva, ten jos dirba rimtai ir sąžiningai. Tačiau yra ir priešingų nuomo- nių. Didžiausias priešas moterų teisiškai karjerai yra New Yor- ko dekanas Joseph Hawley. Jo nuomone, mergaitės dažniausiai įstoja į teisės fakultetą, many-

IZRAELIO ANGELAS



Golda Meir

Kai buvo paskirtas naujas Iz- raelio delegacijos narys kritiška- jai Jungtinių Tautų sesijai, bu- vo visiškai natūralu, kad juo buvo ponia Golda Meir, moteris, surinkusi daugiau lėšų Izraeliui, negu kuris kitas asmuo.
G. Meir, 69 m. amžiaus, yra Izraelio buv. užsienio reikalų mi- nisterė, darbo ministerė, delega- tų Jungt. Tautoms, ambasadorė Rusijoje, o šiuo metu ministerio pirmininko Levi Eshkolo Mapai partijos gen. sekretorė.
Kai legendarinis David Ben - Gurion, tada Izraelio ministeris pirmininkas, paskyrė p. Meir užsienio reikalų ministere 1956 m., jis pasakė:
"Štai jums žydė moteris, su- rinkusi lėšų, kuriomis buvo ga- lima įkurti Izraelio valstybę".
Golda gimė Kijeve, Rusijoje, bet jos tėvai emigravo į Mil- waukee, kai ji buvo 8 m. Ji už- augo Wisconsin mieste, ten bu- vo išauklėta ir pirmą kartą pra- kalbėjo už žydų valstybės ateitį ant jo gatvių kampų.
Ji buvo vos 10 m., kai suor- ganizavo klubą iš klasės draugų, kad surastų knygų reikalini- gims vaikams.
Kai ji buvo 18 m., sutiko Ben- Gurion, kuris sustojo Milwau- kee, keliaudamas per JAV-es, ieškodamas paramos žydų pio- nieriams Palestinoje.
Ponia Meir, kurią Izraelis pa- prastai vadina "mūsų Golda", buvo taip paveikta Ben - Gurion svajonių apie naują atgimusius žmones atgimusiame krašte, kad ji užsibrėžė tą svajonę įvykdyti. Ji baigė pedagogiką kolegijo- je ir dirbo kaip bibliotekininkė

Milwaukee ir Chicagoje. 1917 m. ji ištekėjo už Morris Myer- son, karšto sionisto, pasišventu- sio Ben - Gurion vizijai.
1921 m. porėlė išvyko Palesti- non, įsikūrė bendrame ūky ir augino viščiukus. Ponia Myer- son (pakeitusi pavardę į Meir, hebrajišką rašybą, kaip Ben - Gurion reikalavo 1956 m.) ak- tyviai dirbo "atgimstančiam kraštui".
1924 m. ji užėmė aukštus pos- tus, o po kelių metų reprezen- tuodavo tarptautinėse konferen- cijose.
Ji užaugino pora vaikų. Sū- nus Menachem, čelistas, debiu- tavo Carnegie Hall 1953 m., o duklė Sarah Rehavi gyvena iš- tekėjusi Izraeli.
Nuo 1951 m. Golda Meir liko našle ir gyvena vieniša, daug skaitydama. 1966 m. ji pasitrau- kė iš užsienio reikalų ministerės pareigų, bet liko vis dar Izrae- lio parlamento Knesset nare.
Kodėl šioji žydė, būdama ti- pinga jauna moterimi JAV-ese, pasirinko sunkų pionierės gy- venimą Palestinoje, išmainiusi patogų gyvenimą bei užtikrintą ateitį Amerikoje?
Daug kartų ji yra atsakiusi į tą klausimą. "Aš išvykau Pa- lestinon", ji paaiškino, "dėl gi- laus įsitikinimo, kurį dar labiau sustiprino didžioji laisvė Ame- rikoje!"
Daiva Dobilienė

damos, kad ten lengviau suras- ti vyrą. Be to, ir dirbant teisi- ninkų darbą, joms yra d'els pavojus, kada ištėka ir laukiasi kūdikio. Tada jų būdas keičiasi pagal jausmus ir pergyvenimus; jos nustoja teisininkams reika- lingos pusiausvyros.
Tačiau aukštai iškilusios tei- sininkų karjeroje moterys, kaip Chicagos universiteto profesorė Soia Mentchikoff, teigia, kad moterys labai tinka tai profes- jai ir joje gali aukštai šikilti.
Grace Cox, moterų teisininkų organizacijos (turinčios 1,500 narių) pirmininkė, tvirtina, kad greit moterys pasidarys lygios su vyrais bendradarbės.

Kandidatės į Aukščiausią teismą
Šioji ir keletas kitų organiza- cijų manytu, kad JAV presiden- tas turėtų paskirti moterį į Aukščiausią JAV teismą. Tai vietai užimti kandidatėmis yra minimos: 1. Lorna Lockwood, Arizonos Aukščiausio teismo pirmininkė; 2. Sarah T. Hughes, Texas Northern distrikto teisė- ja, kuri po Kennedžio nužūdy- mo prisaikdino prezidentą John- soną; 3. Burnite Matthews, Was- hingtono, D. S., teisėja; 4. Susan Sharp, N. Carolinos teisėja; 5. Rhoda V. Lewis, Havajų tei- sėja; 6. Constance Baker Mot- ly, federalinė teisėja New Yor- ke; 7. prof. Soia Mentch'koff iš Chicagos universiteto; 8. prof. Fannie J. Klein, Teisės admini- stracijos instituto New Yorko uni- versitete vicedirektorė.

Fannie J. Klein tvirtina, kad dabar moterims sunku prasi- mušti teisininkų karjeroje. Tik laimė, kad vyriausybė palaiko moteris, skirdama jas į atskirus postus.
Šiandien JAV-ese yra priska- toma daugiau, kaip 7,000 moterų teisininkų. Tiesa, ne visos praktikuojančios, tačiau tai su- daro vos 2,7% asmenų, dirban- čių teisės srity.
Lietuvos teisininkės
Bemaž toks procentinis vaiz- das gaudavosi savo laiku Lietu- voj ligi antrosios bolševikų oku- pacijos. Lietuvai gavus nepri- klausomybę, mo'erys pradėjo do- mėtis teisės mokslu ir d'rbiti teis muose bei advokatūroje. Joms nebuvo sunkumų prasi'mušti ly- giai su vyrais dėl skirtingos ly- ties. Kai kurios iš jų teisininkų šiandien gyvena JAV. Australi- joje ir kitur la'svajame pasau- lyje.

Nuotaka ne dovana
Elaine Boyes, gyvenanti Not- tinghame, Anglijoje, visiškai ne sišiausė prieš vedybas. Anaipol, net džiaugėsi tekėdama. Tik jau jai nepatiko būti perduotai ar ati duotai jaunikui.
Ji užsispyrė žengti prie alto- rius viena, o ne po paranke su tėvu. Ji taipgi protestavo dvasi- kio paklausta: "Kas atiduoda šią moterį vedyboms šiam vyrui?"
"Sutuoktuvės yra lygus bend- rumas ir aš visiškai nenoriu bū- ti atiduota, kaip koks virtuvas ar kas panašus," — purkštavo ji.
Dvasiškis sutiko ir toji 22 m. sužadėtinė buvo sutuokta su 26 m. jaunuoliu be jokio atidavimo.